

Afrykański pomór świń

prof. dr hab. h.c. Zygmunt Pejsak
PIWet - PIB w Puławach
dr n. wet. Janusz Związek
PLW Kłobuck

Afrykański pomór świń (ASF)

**nieuleczalna wirusowa
choroba świń i dzików.**

**Ludzie są niewrażliwi na
zakażenie wirusem ASF**

Opis choroby

Afrykański pomór świń (African swine fever - ASF) to groźna, nieuleczalna, wysoce zakaźna i zaraźliwa, wirusowa choroba świń domowych wszystkich ras oraz dzików. Ludzie nie są wrażliwi na zakażenie wirusem ASF. W przypadku introdukcji wirusa ASF do stada zwierząt zakażeniu może ulec 100% stada, śmiertelność osobników zarażonych również może sięgnąć nawet 100%. Jednakże, największe straty związane z wystąpieniem ASF związane są z zablokowaniem możliwości wywozu świń oraz mięsa wieprzowego z krajów dotkniętych ASF do krajów wolnych od tej choroby.

Opis choroby

- Przenoszenie wirusa możliwe jest w drodze kontaktu bezpośredniego zwierząt wrażliwych, kontaktu pośredniego (m.in. droga alimentarna, pojazdy, ubiór, sprzęt)

oraz przez wektor - kleszcze z rodzaju *Ornithodoros*.

Rozprzestrzenianiu sprzyja odporność ASFV na działanie czynników środowiskowych i chemicznych.

Wirus może znajdować się we wszystkich produktach pochodzenia zwierzęcego, które zostały poddane niewystarczającej obróbce

**Wystąpienie ASF
w populacji świń lub dzików.**

**Wystąpienie choroby
decyduje o tym, że kraj lub
region, traci prawo eksportu
świń i mięsa wieprzowego.**

Zagrozenie ASF

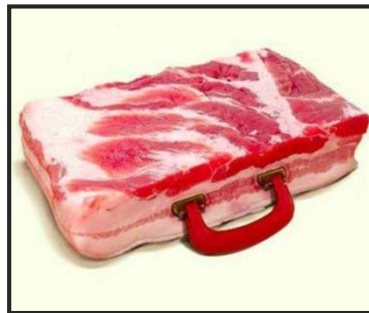
Rozprzestrzenianie ASF jest możliwe w drodze:

Przemieszczeń zwierząt
dzikich
(małe stada , pojedyncze
osobniki)

- 1) Przewożenia żywności
pochodzenia zwierzęcego
przez osoby wkraczające
na terytorium UE
Resztki żywności mogą
zostać wyrzucone (ryzyko
zarażenia dzików) lub
posłużą do skarmiania
świń
- 2) Przemyt żywności

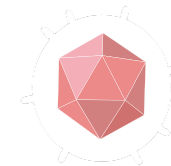
Przemieszczeń środków
transportu
m.in. pojazdów do
przewozu zwierząt ,paszy ,
żywności
(mięsa)wjeżdżających z
krajów i rejonów
występowania ASF jeśli
nie są przestrzegane zasady
bioasekuracji

Przemieszczania
zakażonych zwierząt lub
mięsa zawierającego
wirus (lub skażonego
wirusem) m.in. w drodze
nielegalnego
przemieszczania świń z
obszarów objętych
restrykcjami albo
nielegalnego wywozu
tuszy dzików z tych
obszarów (bez badań)

**Ogromna oporność
wirusa ASF
na czynniki
środowiskowe**

PRODUKT	PRZEŻYWALNOŚĆ (DNI)
Odkostnione mięso	105
Mięso z kością	105
Mięso mielone	105
Solone mięso odkostnione	182
Solone mięso z kością	182
Gotowane mięso odkostnione	0
Gotowane mięso z kością	0
Mięso konserwowane	0
<u>Suszone mięso odkostnione</u>	300
Suszone mięso z kością	300
<u>Wędzone mięso odkostnione</u>	30
Mięso mrożone	1000
Chłodzone mięso odkostnione	110 (5 m-cy)
Chłodzone mięso z kością	110
Suszony tłuszcz	300
Podroby	105
<u>Skóra/tłuszcz</u>	300

Ogromna oporność na działanie czynników środowiskowych (wysychanie, gnicie, temp., zmiany pH) !!

Warunki	Przeżywalność	Źródło
Krew (4°C)	18 m-cy	Iowa, 2006
Kał (20°C)	11 dni	Iowa, 2006
Zanieczyszczone kojce	1 m-ąc	Iowa, 2006
Temperatura 56°C	70 min.	Mebus i wsp. 1998 W: Foreign Animal Diseases
Temperatura 60°C	20 min.	Mebus i wsp. 1998 W: Foreign Animal Diseases
pH<3.9 lub pH>11.5 (podłoże bez surowicy)	Minuty	Mebus i wsp. 1998 W: Foreign Animal Diseases/Plowright,1994
pH 13.4 podłoże bez surowicy	21 godz.	OIE
pH 13.4 podłoże z 25% serum	7 dni	OIE

- **Wirus ASF ulega zabiciu przez gotowanie w 60 stopniach przez 20 minut.**
- **lub w 71 stopniach przez 1 minutę.**

Zagrozenie ASF

Skala potencjalnego zagrozenia jest duza

- Wg. ekspertów z PIWet.-PIB koszty działań związane z likwidacją 1 ogniska ASF w stadzie liczącym 40 świń to około 720 000 zł, podczas gdy likwidacja ogniska w stadzie liczącym 20 000 świń - około 15 milionów zł (**koszty poniesie budżet Państwa**)
- W niektórych powiatach (województwo wielkopolskie) liczba świń w obszarze 3 km od ogniska przekroczyłaby liczbę świń w całym obszarze objętym ograniczeniami w województwie podlaskim (ponad 40 000)
- **Niezbędna jest ścisła współpraca wszystkich (służby, inspekcje, straże, administracja rządowa i samorządowa, myśliwi, organizacje branżowe, hodowcy) w celu niedopuszczenia do rozprzestrzeniania ASF**

Współpraca i działania innych służb i instytucji

- **Polski Związek Łowiecki i Lasy Państwowe** - współpraca w zakresie ustalania strategii zwalczania ASF w populacji dzików;
- **Służba Celna** - prowadzenie kontroli bagażu podróżnych pod kątem znalezienia i konfiskaty żywności pochodzenia zwierzęcego; kontrola przeprowadzenia przez przewoźnika oczyszczania i dezynfekcji środka transportu do przewozu zwierząt, paszy, mięsa na granicach zewnętrznych UE i w obszarach granicznych;
- **Straż Graniczna** - współpraca z organami IW w zakresie notyfikowania o znalezieniu zwłok dzików; zapobieganie przemytowi żywności pochodzenia zwierzęcego;
- **Policja** - kontrole pojazdów, w tym środków transportu do przewozu świń, pod kątem prawidłowości dokumentacji; współpraca z PLW w zakresie umożliwienia wejścia do gospodarstwa poddawanego kontroli;
- **Inspekcja Transportu Drogowego** – j . w. w zakresie kontroli pojazdów;
- **Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad** - współpraca w zakresie informowania podróżnych w Miejscach Obsługi Podróżnych o konieczności pozbywania się odpadków z żywności pochodzenia zwierzęcego (oraz ustalenie czy na parkingach i MOP, na których znajdują się punkty gastronomiczne odpady gastronomiczne są prawidłowo utylizowane przez dzierżawców tych obszarów);
- **Główny Inspektorat Sanitarny** - współpraca w zakresie właściwego zagospodarowywania odpadków z żywności pochodzenia zwierzęcego w zakładach żywienia zbiorowego;
- **Państwowy Instytut Weterynaryjny - Państwowy Instytut Badawczy (PIWet-PIB)** - współpraca m.in. w ramach Grupy Ekspertów ds. ASF; PIWet-PIB jako jedyne laboratorium w Polsce wykonuje badania w kierunku ASF; PIWet-PIB przekazuje wytyczne i zalecenia odnośnie pobierania materiału do badań w kierunku ASF. Współpraca z innymi ośrodkami naukowym w innych krajach .

Sytuacja epizootyczna w zakresie ASF na: Świecie, w Europie i w Polsce

Zagrozenie ASF

Charakterystyka zagrożeń związanych z ASF

Na przykładzie strategii zwalczania ASF w populacji dzików

Sytuacja skomplikowana: interakcja wielu czynników (zarażone zwierzęta, gęstość populacji zwierząt, łowiectwo, poziom rolnictwa, itd.)

Sytuacja niejasna: nie są znane wszystkie istotne parametry (np. gęstość populacji zwierząt, rozprzestrzenianie się czynnika zakaźnego, przebieg i dynamika przebiegu zakażenia, dynamiki występowania ASF w krajach sąsiednich, itd.)

Sytuacja dynamiczna: ciągłe zmiany parametrów (np. wpływ czynników sezonowych, zmienność liczby zwierząt, inne czynniki zewnętrzne i środowiskowe)

Oddziaływanie na jeden czynnik może mieć nieprzewidziane skutki

Prognozowanie przebiegu epidemii ASF u dzików

Afrykański pomór świń - realne zagrożenie

Znaczenie ASF - straty

Z uwagi na brak szczepionki przeciw ASF oraz brak możliwości leczenia choroby, zwalczanie choroby odbywa się wyłącznie metodami administracyjnymi poprzez wybijanie zwierząt, oczyszczanie i dezynfekcję pomieszczeń, nałożenie restrykcji w przemieszczaniu zwierząt na gospodarstwo.

Straty bezpośrednie – związane z kosztami likwidacji choroby mogą być duże.

Sytuacja epizootyczna

- ASF występuje w Europie (od 1957 r.). - W 2007 roku wirus ASF został zawleczony do państw leżących na Kaukazie (Gruzja, Armenia, Azerbejdżan) oraz do Rosji;
- W 2014 r. przypadki na Litwie, Polsce, Łotwie, Estonii, Ukrainie.

- **15 lutego 2014** stwierdzono pierwszy przypadek ASF w **Polsce**

Występowanie ASF

Sytuacja na kontynencie afrykańskim (2005-2012)

ASF występuje endemicznie w krajach afrykańskich leżących na południe od Sahary.

2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012

Występowanie ASF

Sytuacja w Federacji Rosyjskiej

Liczba ognisk w roku:
2007 – 1

Źródło: OIE

Występowanie ASF

Sytuacja w Federacji Rosyjskiej

Liczba ognisk w roku:
2008 – 59

Źródło: OIE

Występowanie ASF

Sytuacja w Federacji Rosyjskiej

Liczba ognisk w roku:
2009 – 65

Źródło: OIE

Występowanie ASF

Sytuacja w Federacji Rosyjskiej

Liczba ognisk w roku:
2010 – 110

Źródło: OIE

Występowanie ASF

Sytuacja w Federacji Rosyjskiej

Liczba ognisk w roku:
2011 – 55

Źródło: OIE

Występowanie ASF

Sytuacja w Federacji Rosyjskiej

Liczba ognisk w roku:
2012 – 35

Ponadto, wystąpiło 1
ognisko na Ukrainie

Prawdopodobne przeniesienie choroby na Ukrainę nastąpiło poprzez żywność przywiezioną z Federacji Rosyjskiej przez osoby przebywające tam na wakacjach

Ryzyko niekontrolowanego rozprzestrzeniania się choroby na terytorium Ukrainy w 2012r. – **niskie**

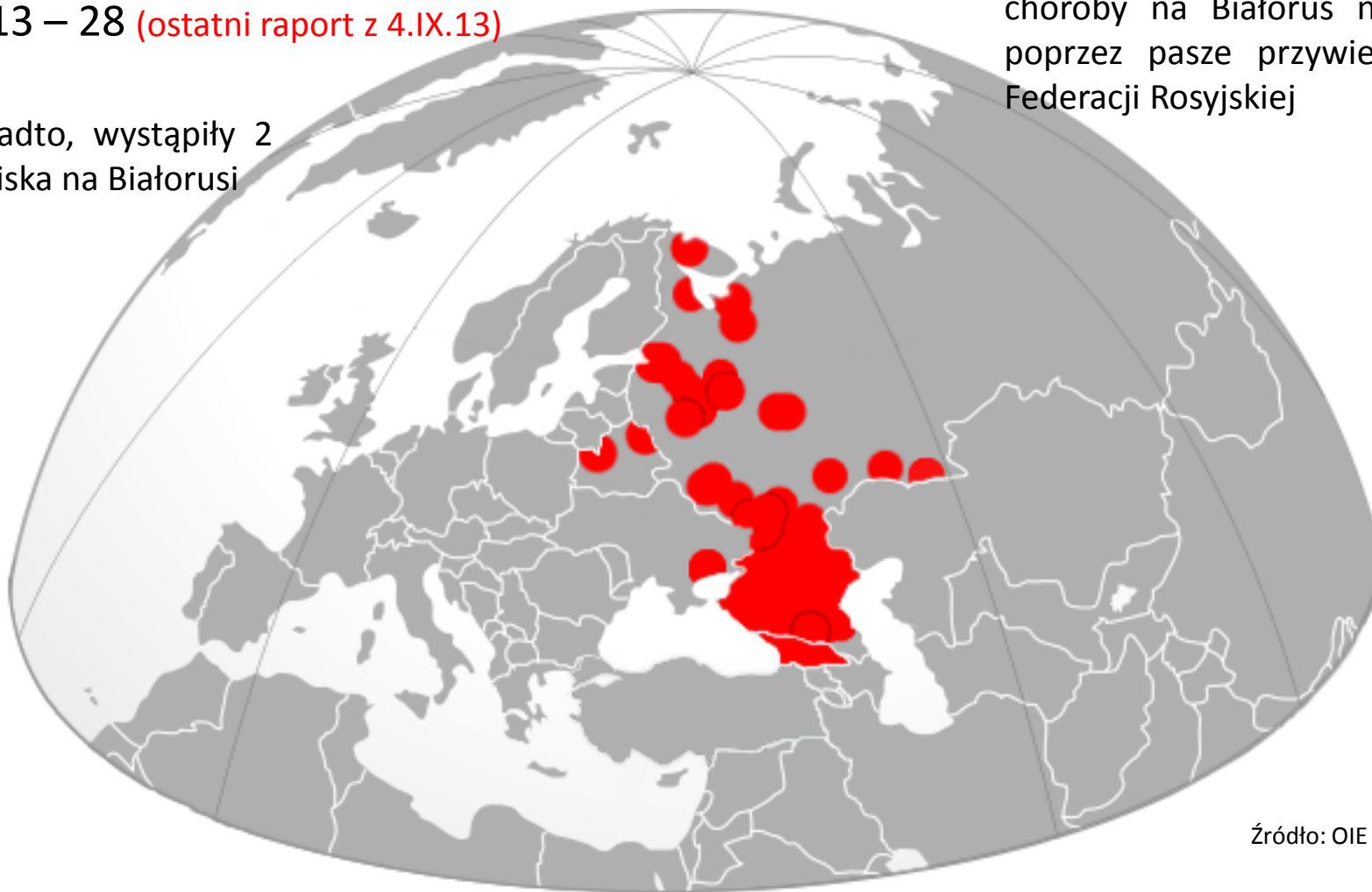
Źródło: OIE

Liczba ognisk w roku:

2013 – 28 (ostatni raport z 4.IX.13)

Ponadto, wystąpiły 2
ogniska na Białorusi

Prawdopodobne przeniesienie
choroby na Białoruś nastąpiło
poprzez pasze przywiezione z
Federacji Rosyjskiej

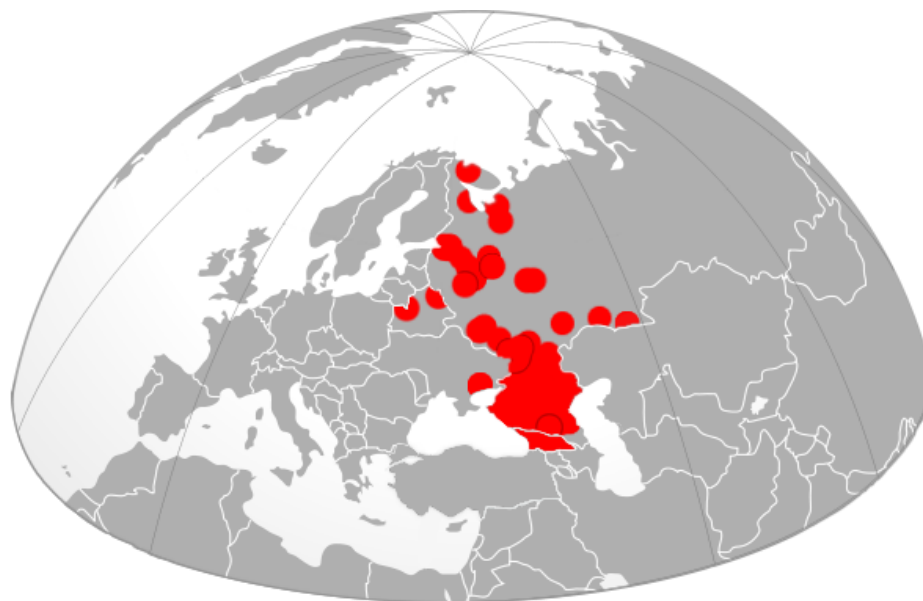

Źródło: OIE

Występowanie ASF

Sytuacja w Federacji Rosyjskiej

-według danych OIE oraz rosyjskich służb weterynaryjnych (stan na 14.III.2014), w latach 2007-2014 na terytorium Federacji Rosyjskiej stwierdzono 638 ognisk i przypadków ASF ;

Prawdziwa skala rozprzestrzenienia afrykańskiego pomoru świń na terytorium Federacji Rosyjskiej jest nieznana, choć z całą pewnością **ASF występuje tam endemicznie.**

Możliwe drogi przeniesienia

Analiza wg władz weterynaryjnych Federacji Rosyjskiej

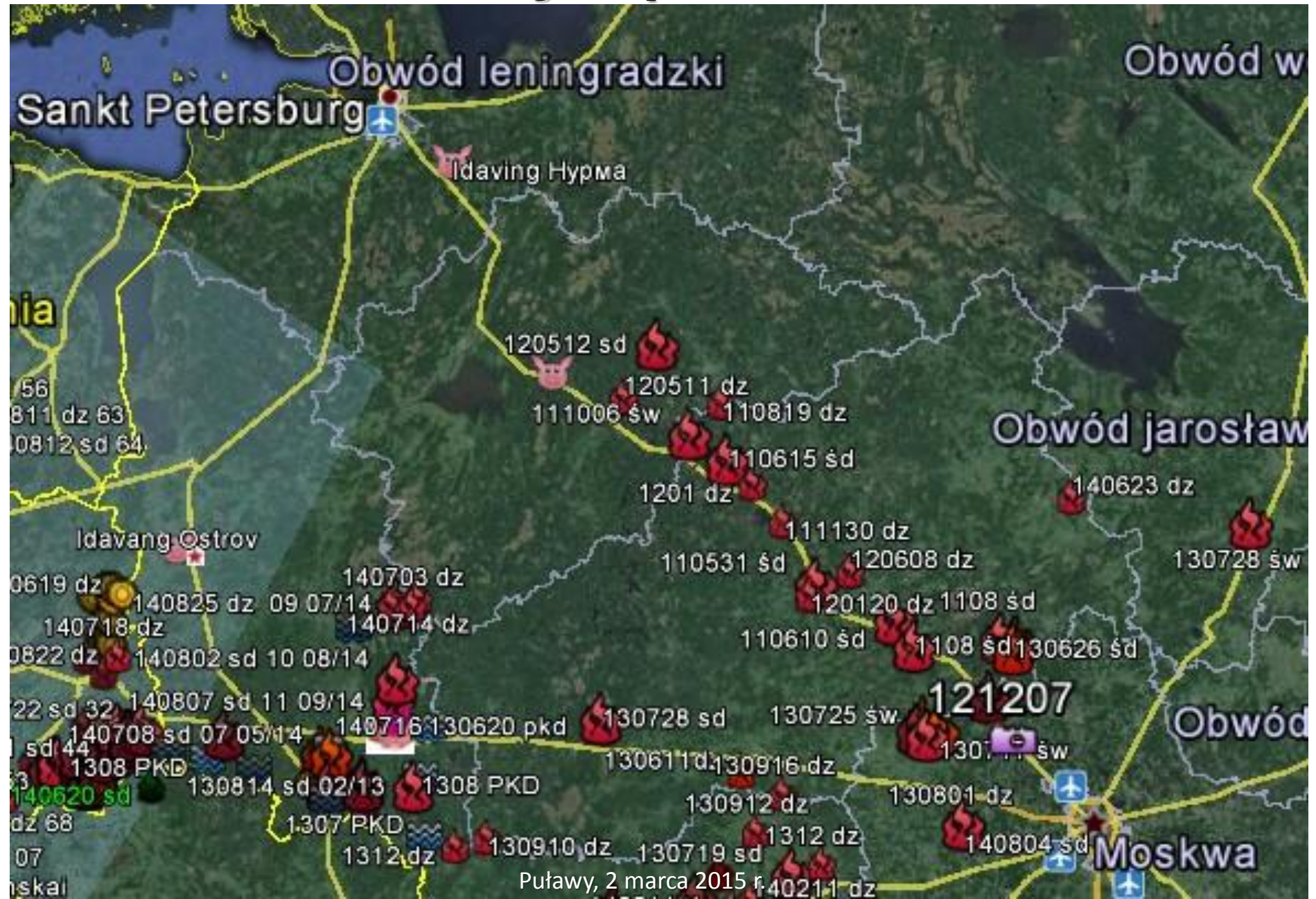
Wg Rosselchoznadzoru ASF może przedostać się na terytorium Unii Europejskiej:

1. drogą północną (Białoruś, kraje bałtyckie, Polskę i Niemcy);
2. drogą południową (przez Ukrainę, Rumunię i Austrię).

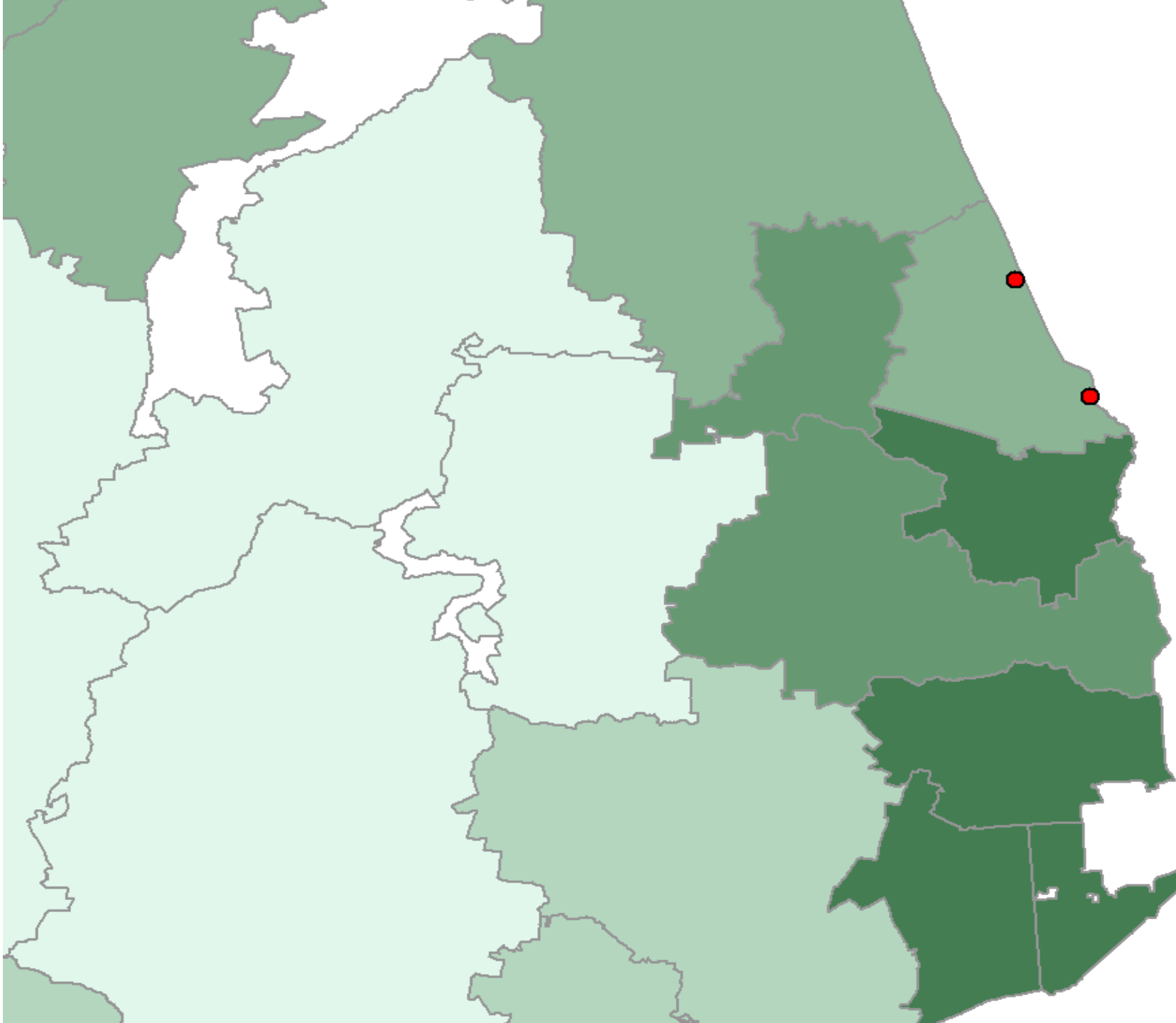
W ostatnich latach obie drogi zaczęły się realizować.

Zagrożenie ASF

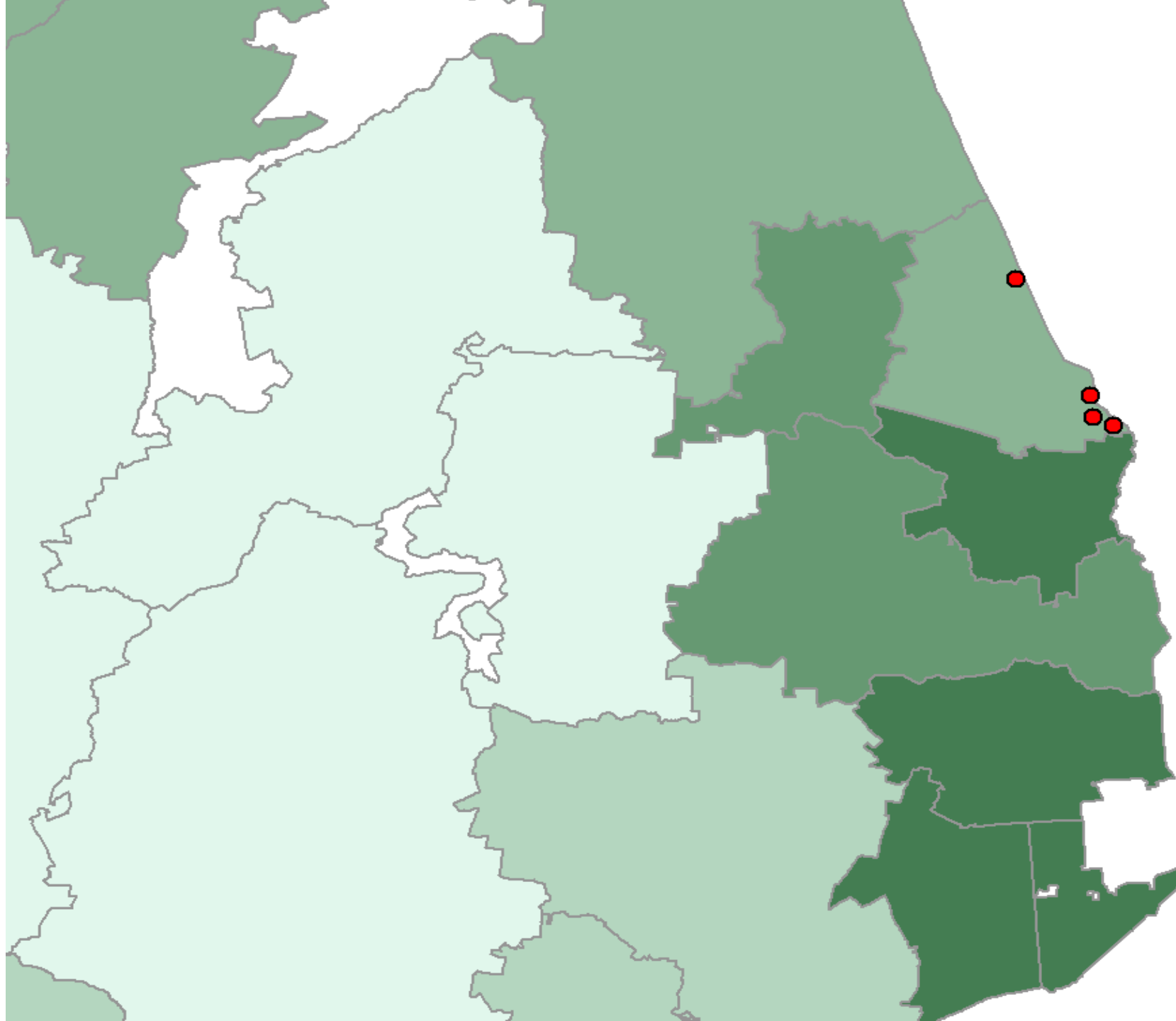
Rola dróg w rozprzestrzenianiu

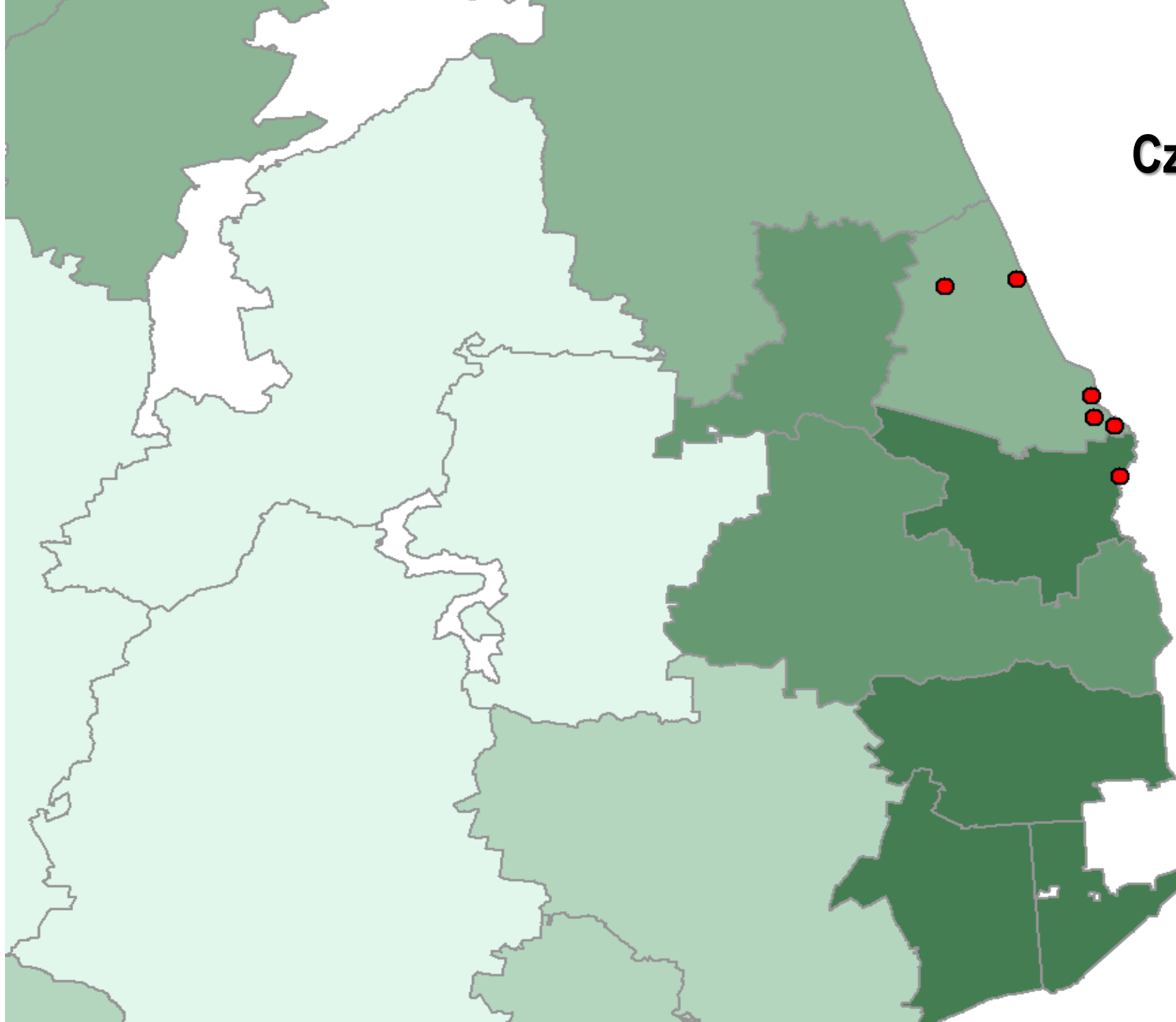
Luty 2014

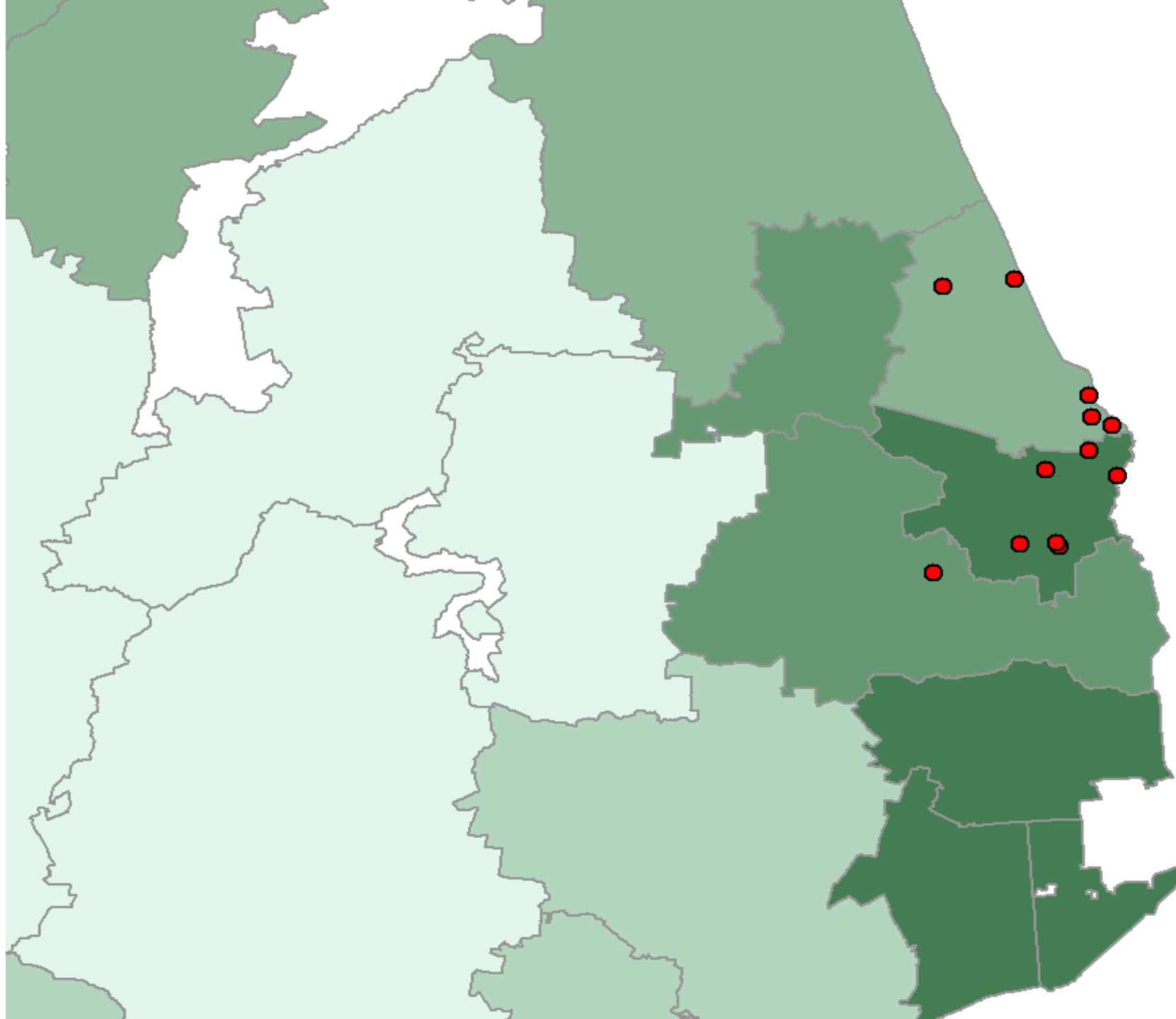
Maj 2014

Czerwiec 2014

Lipiec 2014

Sierpień 2014

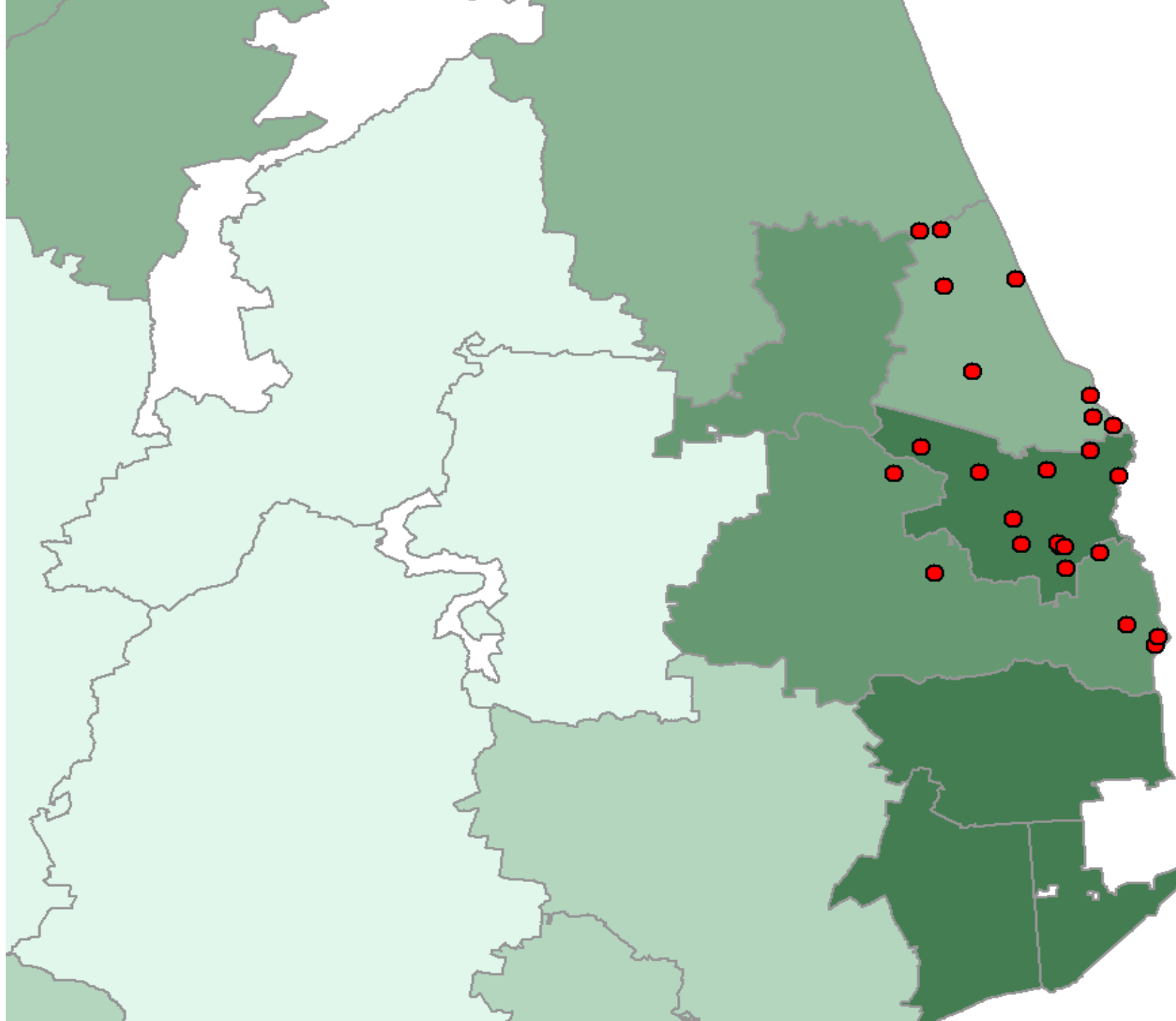

Wrzesień 2014

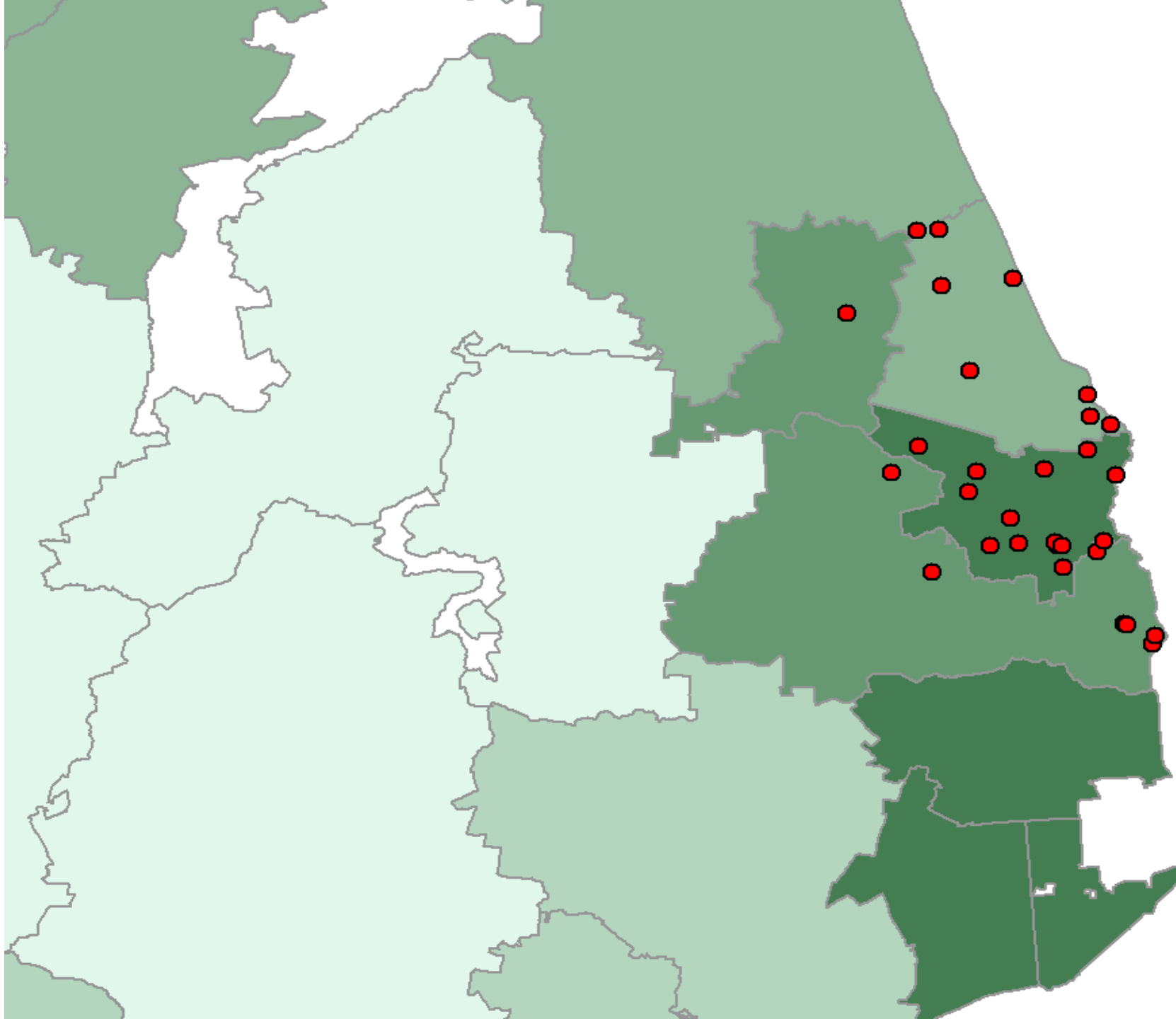
Październik 2014

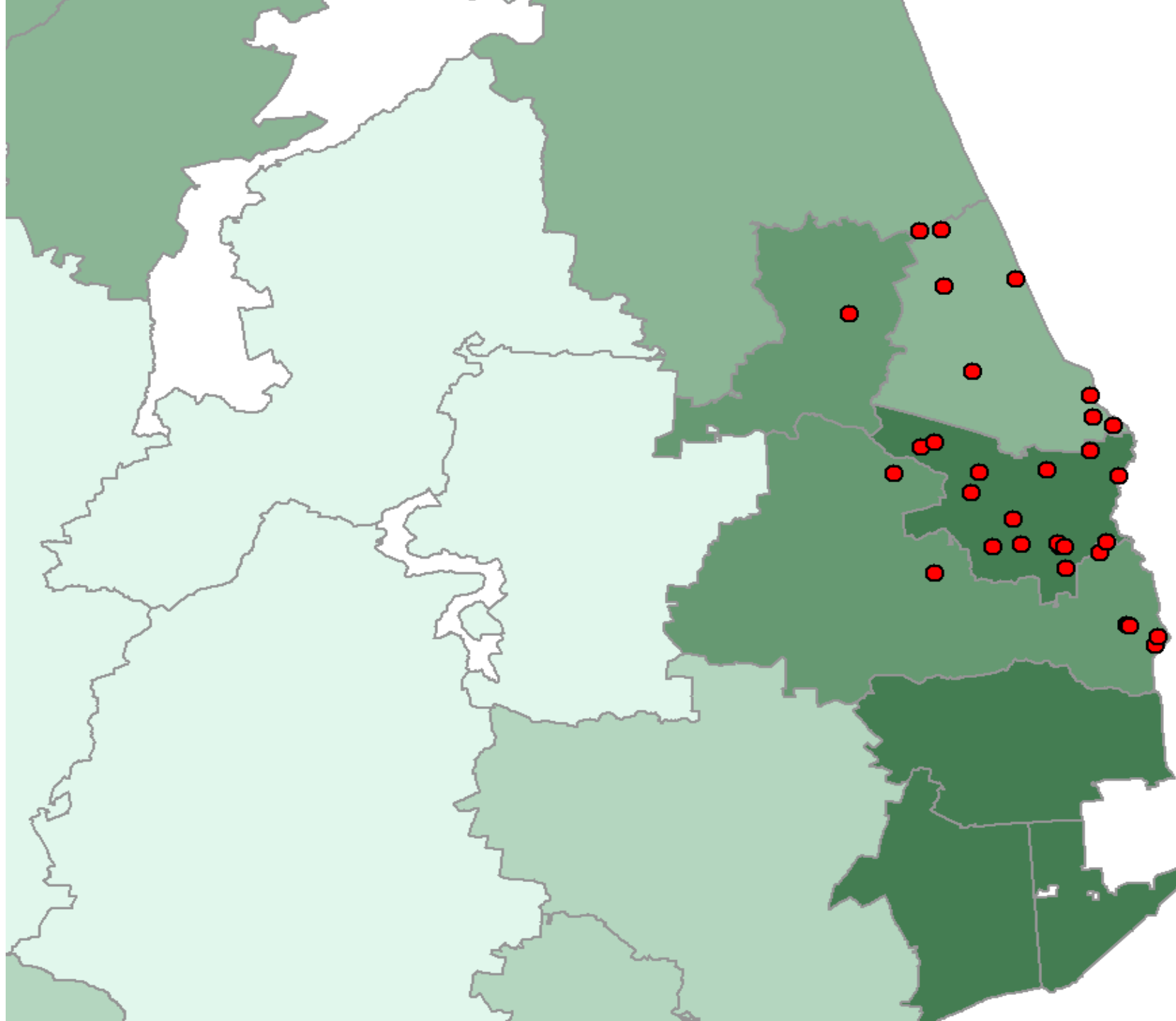
**Listopad
2014**

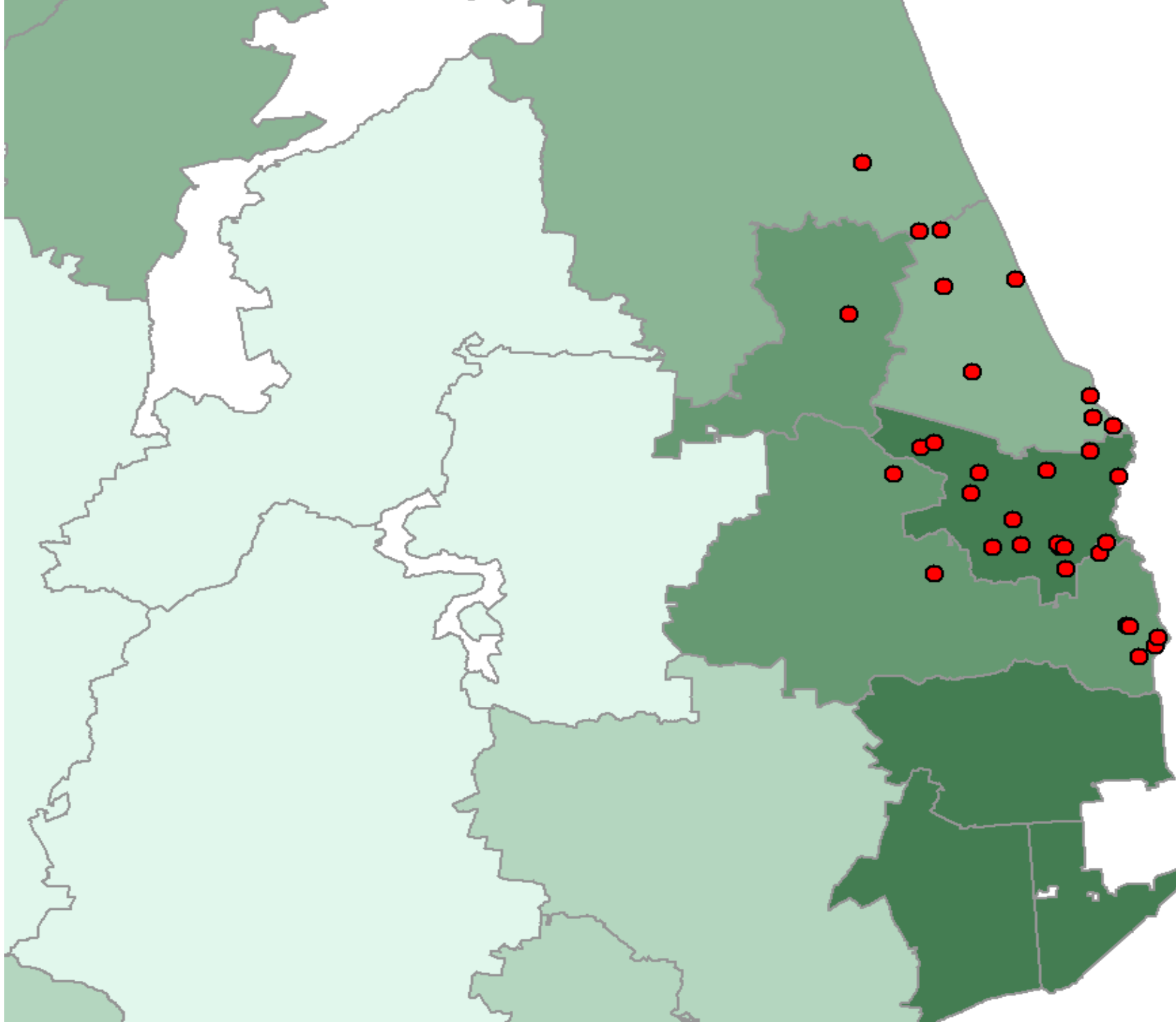
**Grudzień
2014**

**Styczeń
2015**

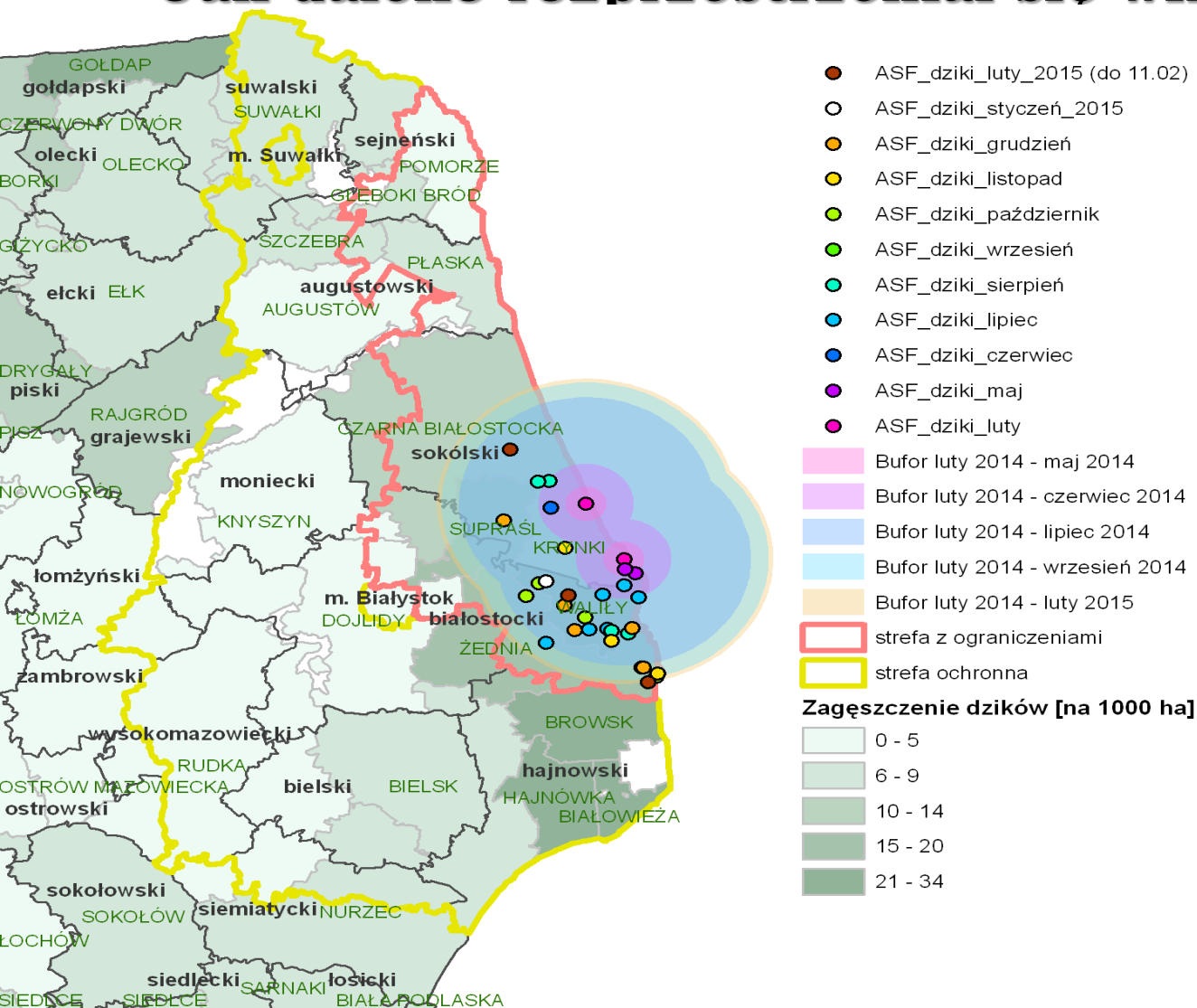

Luty 2015
(do 10.02.2015)

Jak daleko rozprzestrzenił się wirus w ciągu roku?

• **średnia odległość miesięczna szerzenia się – ok. 3 km (zakres od 0 do ok. 16 km)**

• **skumulowana maksymalna roczna odległość od miejsca rozpoznania pierwszych przypadków - ok. 30 km**

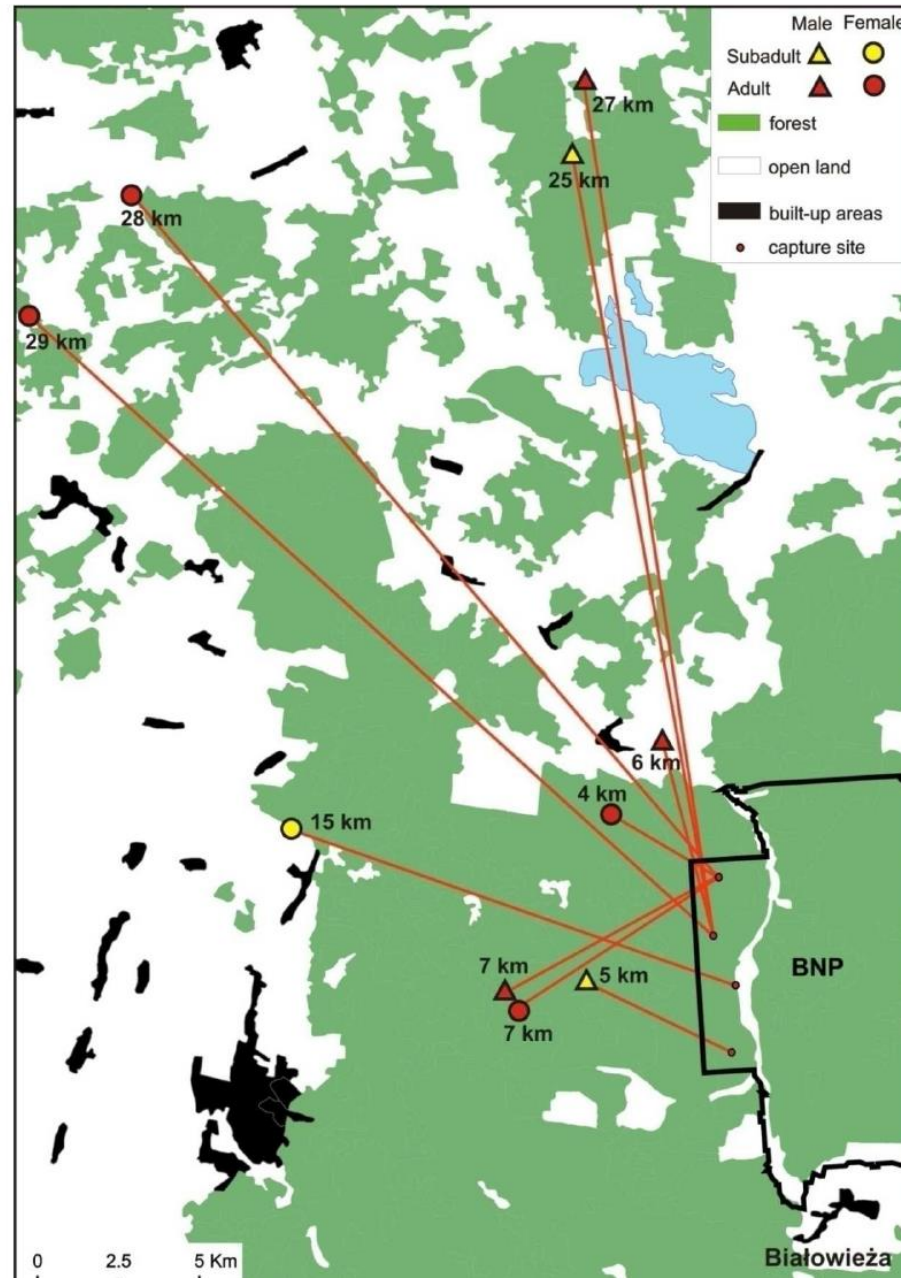
UWAGA: powyższe dane przedstawiają maksymalny dystans szerzenia się ASF,

gdyż model nie uwzględnia potencjalnych przypadków ponownego zawleczenia ASF na terytorium Polski ze wschodu – przy uwzględnieniu tych okoliczności zarówno średni jak i skumulowany dystans rozprzestrzeniania będzie jeszcze mniejszy

Dlaczego choroba szerzy się tak wolno?

- specyficzny behavior (zespół zachowań) socjalny dzików:
  - głównie osiadły tryb życia i podejmowanie dalszych wędrówek przez niewielki odsetek populacji dzików (<10%): w badaniach Podgórskiego (2013) maksymalny zaobserwowany dystans wędrówek nie przekraczał 30 km, a zazwyczaj nie przekraczał kilku kilometrów
  - znacznie wyższa częstotliwość interakcji między osobnikami w obrębie grup socjalnych (watah) niż pomiędzy nimi oraz niewielkie nakładanie się areałów osobników z różnych grup, co utrudnia przekazywanie wirusa między grupami
- duża zjadliwość wirusa i niskie prawdopodobieństwo, że zakażony (chory) dzik podejmie wędrówkę na dalsze odległości

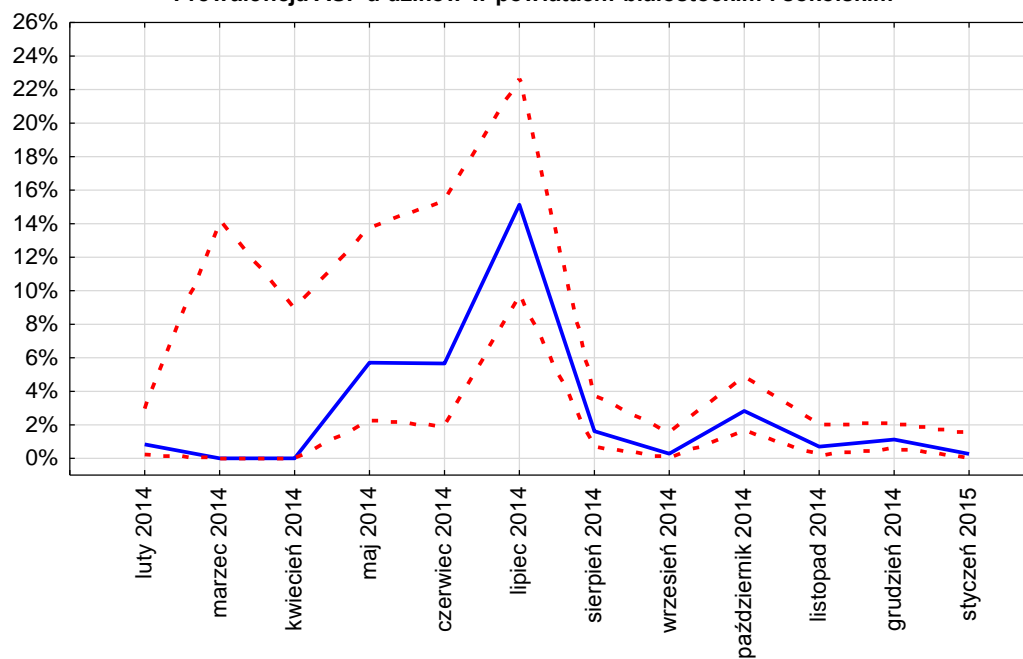
Maksymalna odległość wędrówki dzików na podstawie badań telemetrycznych przeprowadzonych w Puszczy Białowieskiej przez dr T. Podgórskiego (2013)

Jaka jest częstość występowania ASF u dzików na terenie powiatów białostockiego i sokólskiego?

- prewalencja – definiowana jako odsetek dzików zakażonych i dodatnich w metodzie PCR - od 0% do ok. 15%
- roczna prewalencja - 1,8%

Prewalencja ASF u dzików w powiatach: białostockim i sokólskim

dodatnie (58) - ZCHS, lb. badanych - CELAB (białostocki+sokólski)	dodatnie	ujemne	suma	prewalencja	przedz. min.	przedz. max.
luty 2014	2	239	241	0,83%	0,23%	2,97%
marzec 2014	0	24	24	0,00%	0,00%	14,20%
kwiecień 2014	0	39	39	0,00%	0,00%	8,97%
maj 2014	4	66	70	5,71%	2,24%	13,79%
czerwiec 2014	3	50	53	5,66%	1,94%	15,37%
lipiec 2014	18	101	119	15,13%	9,79%	22,65%
sierpień 2014	5	303	308	1,62%	0,70%	3,74%
wrzesień 2014	1	350	351	0,28%	0,05%	1,60%
październik 2014	12	412	424	2,83%	1,63%	4,88%
listopad 2014	3	428	431	0,70%	0,24%	2,03%
grudzień 2014	9	789	798	1,13%	0,59%	2,13%
styczeń 2015	1	371	372	0,27%	0,05%	1,51%
RAZEM	58	3172	3230	1,80%	1,39%	2,31%

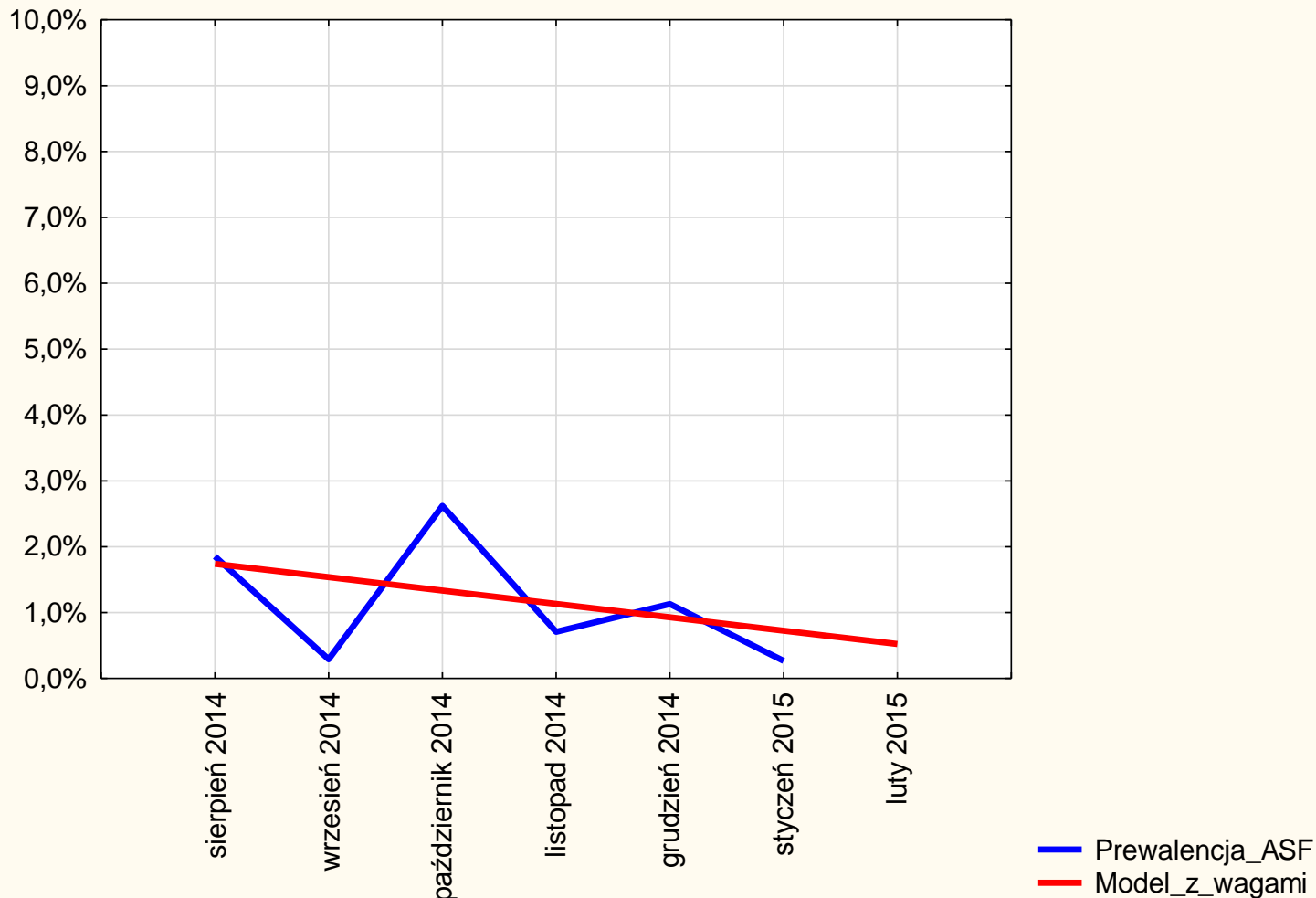
poziom ufności 95%

- - - przedz. ufn. 95% (max)
- prewalencja
- ... przedz. ufn. 95% (min)

Trend występowania ASF u dzików na terenie powiatów białostockiego i sokólskiego?

- analiza wykonana metodą regresji wielorakiej

Model wagowy przewalencji ASF wśród dzików z prognozą miesięczną

- od sierpnia 2014 r. tendencja lekko malejąca, co może być związane z uwarunkowaniami sezonowymi

W Polsce

do roku 2016 stwierdzono

108 przypadków u dzików

i 12 ognisk ASF u świń

Prawdopodobne drogi wprowadzenia ASFV na terytorium Polski - wektory

Prawdopodobne drogi wprowadzenia ASFV na terytorium Polski - wektory

Przypadek 1.

Grzybowszczyzna, gm. Szudziałowo, 800 m. od granicy, 14.02.2014 r. dzik - 50 kg
(PCR +, ELISA -)

Przypadek 2.

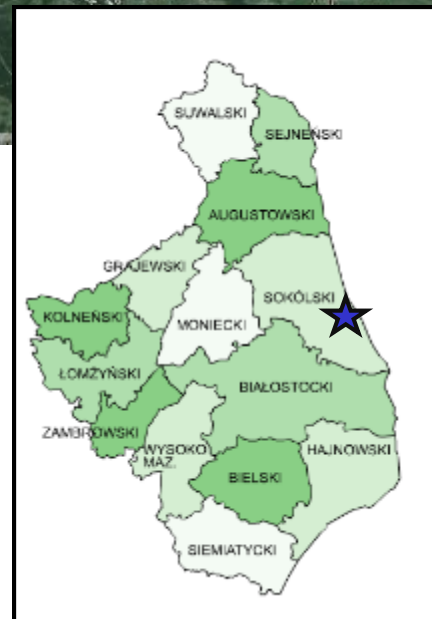
Ozierany Wielkie gm. Krynki 2,5 km od granicy białoruskiej, 18.02.2014. locha 100 kg
(PCR +++ ELISA +) .

- ❖ Powiadomienie o znalezieniu padłego dzika PLW w Sokółce otrzymał od Straży Granicznej
- ❖ 17.02.2014. pobrano próbki do badania w kierunku ASF i przekazano do PIWet-PIB
- ❖ Wynik (+) otrzymano 18.02.2014.
- ❖ Zwłoki dzika utylizowano

Przypadek 2.

Mało prawdopodobne by przypadki miały ze sobą związek.

Przypadek 3.

**Rudaki, (gm. Krynki) 97 dni później Locha - 90 kg, znaleziona w rzece granicznej Świsłocz
(PCR +++, ELISA +)**

Mało prawdopodobne by przypadki lutowe i majowy miały ze sobą związek.

Sytuacja epidemiologiczna w Polsce (na dzień 31.12.2014.)

**Sytuacja epidemiologiczna w Polsce
utrzymuje się na stabilnym poziomie - od
wielu miesięcy występowanie ASFV
stwierdza się na terenie 2 powiatów (4
gmin).**

Sytuacja zaskakuje wszystkich ekspertów.

Lokalizacja miejsc padłych dzików

Obszar przygraniczny charakteryzujący się niskim poziomem zagospodarowania

- ❖ **graniczny rów z wodą lub teren leśny bagnisty,**
- ❖ **zwłoki w wodzie granicznej rzeki Świsłocz ,**
- ❖ **trudno dostępne ostępy leśne - brak możliwości dojazdu samochodem,**
- ❖ **obręb pasa granicznego w bezpośrednim sąsiedztwie oznakowanych numerami słupków granicznych,**
- ❖ **przy drogach gruntowych lub na polach.**
- ❖ **najdalsza odległość od granicy – 17 km.**

Niekiedy nie typowa lokalizacja padłych dzików

Dwa ogniska choroby:

powiat białostocki

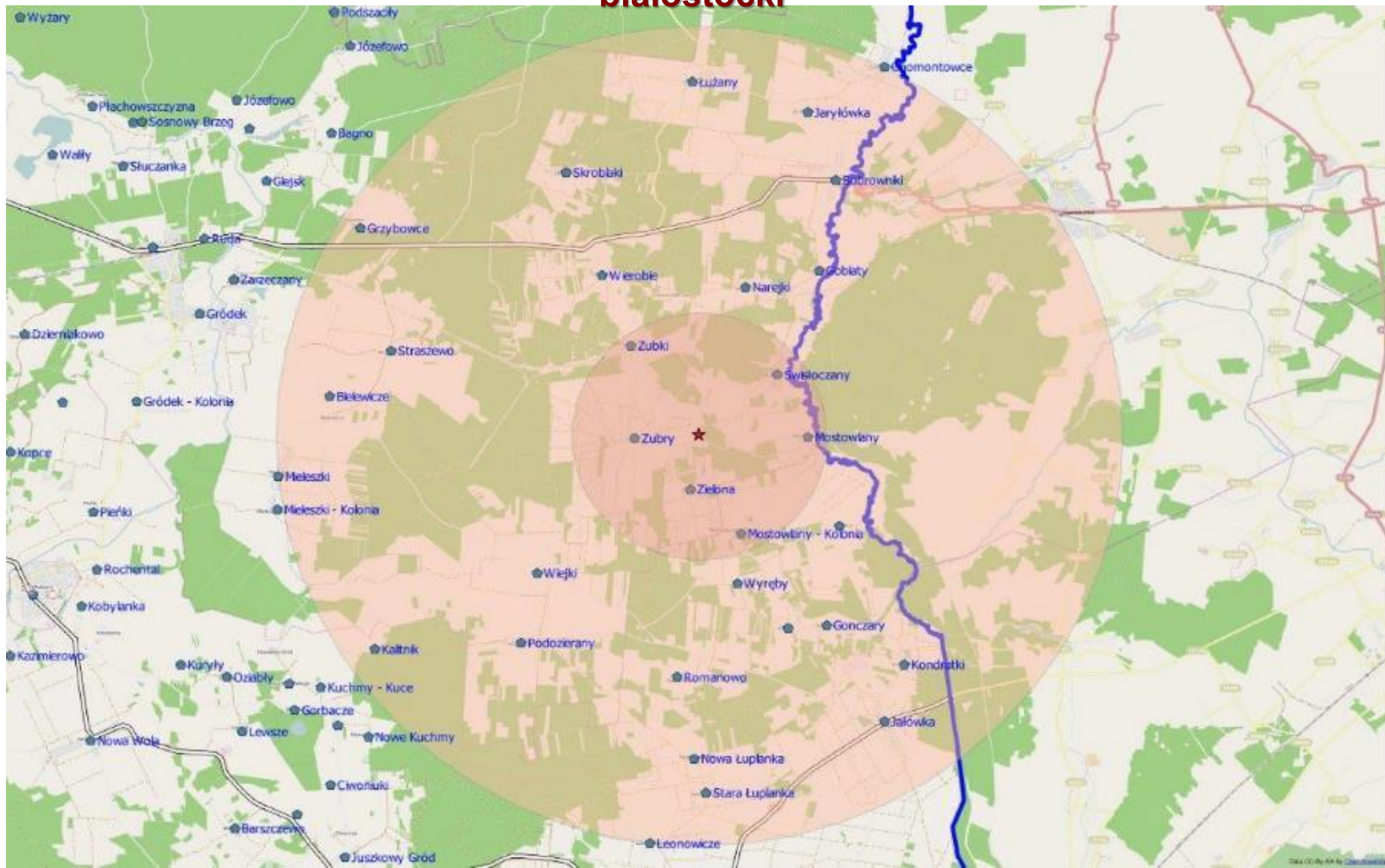
1. Zielona, gm. Gródek

21 lipca 2014 roku - 5 świń

2. Józefowo, gm. Gródek

08 sierpnia 2014 roku – 1 świń

Pierwsze Ognisko ASF 23.07.2014, wieś Zielona, gmina Gródek, powiat białostocki

Pierwsze ognisko

19.07.2014

**Informacja przekazana przez
właściciela o złym stanie zdrowia
utrzymywanych przez niego świń oraz
padnięciu jednej.**

**Urzędowy lekarz przeprowadził
badanie kliniczne - jedna świnia –
podwyższona w.c.c., pozostałe klinicznie
zdrowe.**

Pierwsze ognisko

20.07.2014

**Pada kolejna świnia.
Przeprowadzono sekcję.
Próbki do PIWet – PIB.**

22.07.2014

otrzymano dodatni wyniki +.

23.07.2014

**dokonano zabicia i utylizacji
pozostałych 3 świń.**

Pierwsze ognisko

17.07.2014

przed zgłoszeniem podejrzenia padły
3 świnie, które właściciel zakopał w
pobliżu gospodarstwa.
świnie odkopano i przekazano do
utylizacji.

Pierwsze ognisko

obszar zapowietrzony (okręg zakażony):

- ❖ W ognisku choroby przeprowadzono czynności przeciwpizootyczne i administracyjne
- ❖ przeprowadzono przegląd gospodarstw i spis świń

❖ zlikwidowano 109 świń w 23 gospodarstwach.

Przeznaczone do likwidacji świny oszacowano wg wartości rynkowej, zwłoki świń utylizowano w zatwierdzonym zakładzie przetwórczym, przeprowadzano czyszczenie i gruntowną dezynfekcję w gospodarstwach (Ekipa Dezynfekcyjna IWet.).

Pierwsze ognisko

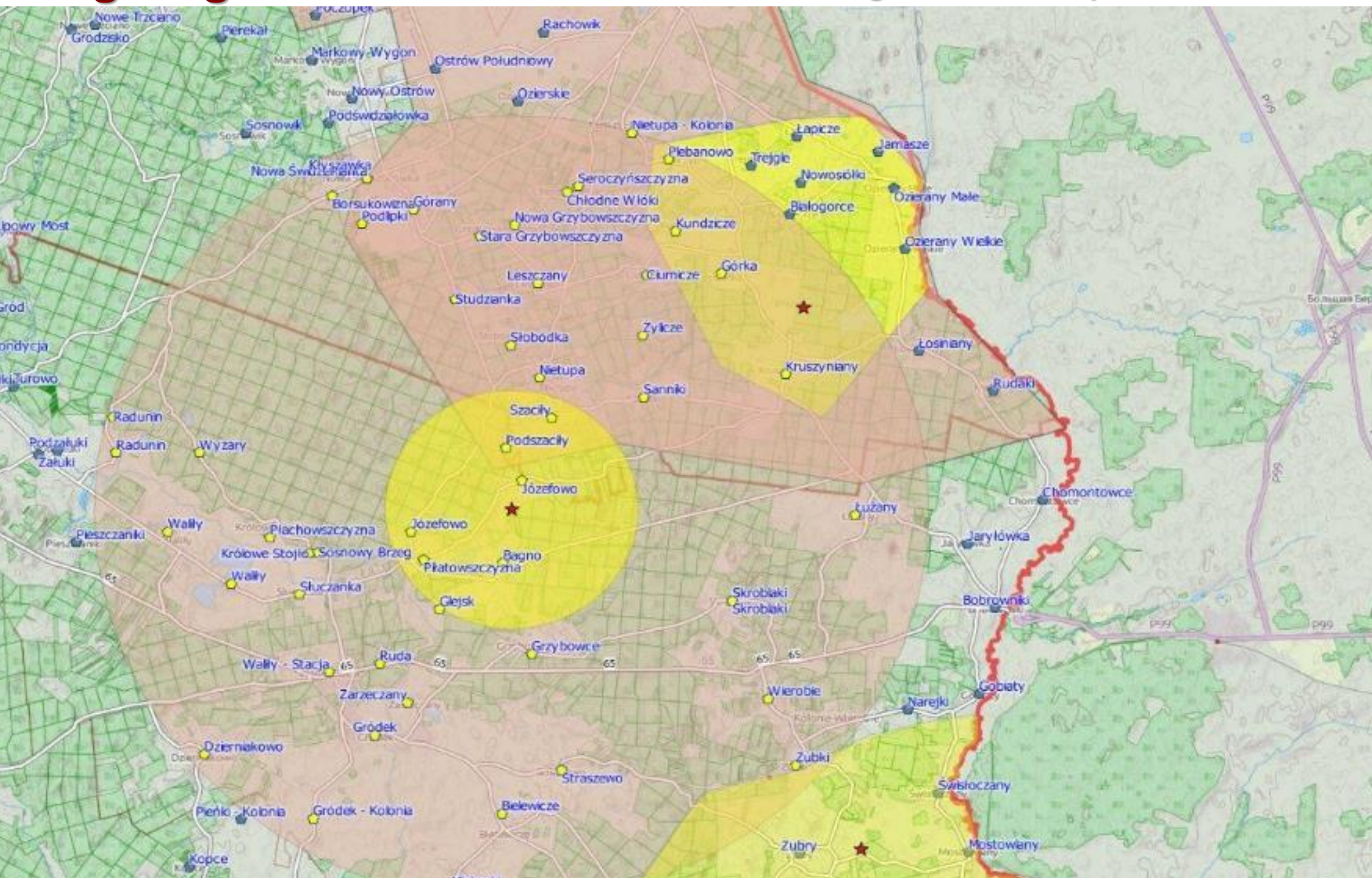
obszar zagrożony (okręg zagrożony)

Likwidacja świń :
zabito 171 świń. w 49 gospodarstwach

realizowano czynności związane z wykonaniem rozporządzenia Nr 1/2014 PLW w Białymstoku w zakresie oznakowania obszarów (zapowietrzonego, zagrożonego) oraz wyłożenia mat dezynfekcyjnych na drogach – na granicach obszarów oraz innych uzgodnionych z PLW miejscach.

Drugie ognisko ASF 08.08.2014 wieś Józefowo, gmina Gródek, powiat białostocki

Drugie ognisko

Drugie ognisko

05.08.2014

PLW w Białymstoku otrzymał informację o złym stanie zdrowia świni w gospodarstwie w Józefowie. Zgłoszenia dokonał właściciel zwierzęcia.

Urzędowy lekarz weterynarii, przeprowadził badanie kliniczne. Stwierdzono: podwyższoną w.c.c., zaróżowienie powłok skórnych, zwierzę wykazywało brak apetytu i łaknienia, było apatyczne. Stwierdzono podejrzenie różycy i w tym kierunku wdrożono leczenie.

Ze względu na ryzyko ASF gospodarstwo objęto ścisłym nadzorem.

Drugie ognisko

06.08.2014

Po leczeniu urzędowy lekarz weterynarii poinformował PLW o braku poprawy stanu zdrowia świni. Przeprowadzono ponowne badanie kliniczne.

Stwierdzono: duszność, zasinienie uszu, pienisty wypływ z jamy ustnej, guzkowate wybroczyny na lewej łopatce.

PLW podjął decyzję o zabiciu świni

Sekcja zwłok wykazała: krwawe wylewy na prawym udzie i łopatce, powiększenie śledziony, przekrwienie płuc i węzłów chłonnych.

Drugie ognisko

Próbki wysłano do badania w kierunku ASF do PIWet-PIB w Puławach.

Zwłoki świnie przekazano do utylizacji.

Budynek i teren poddano dezynfekcji.

Najbliższe gospodarstwo znajdowało się w odległości ok. 500 metrów, 13 km do granicy państwa.

W gospodarstwie nie utrzymywano świń

Drugie ognisko

W obszarze zapowietrzonej:

- ❖ w ognisku choroby przeprowadzono czynności przeciwepizootyczne i administracyjne,
- ❖ w obszarze przeprowadzono przegląd 52 gospodarstw - nie stwierdzono świń

Drugie ognisko

W obszarze zagrożonym:

- ❖ przeprowadzono przeglądy gospodarstw zlokalizowanych w tym obszarze,
  - ❖ Łącznie w obszarze zabito 66 świń w 20 gospodarstwach.
- ❖ 23 - w 2 gospodarstwach powiatu sokólskiego
- ❖ 43 w 18 gospodarstwach powiatu białostockiego + 1 świnia z ogniska

ASF podlaskie

**Zwalczanie ASF polega
w pierwszej kolejności
na uniemożliwieniu
wprowadzenia wirusa
ASF w głąb kraju.**

Aktualnie

najważniejszym jest nie dopuszczenie
do zawleczenia wirusa do kolejnych
stad świń

jak również nie dopuszczenie do
szerzenia się ASFV w populacji
dzików i przenoszenia wirusa
przez...

**Za ochronę stada
przed ASFV
odpowiada właściciel
gospodarstwa.**

Świadomość możliwości dalszego
przedostawiania się ASFV do krajowej
populacji dzików i świń

oraz

przestrzeganie zasad bioasekuracji są
punktami krytycznymi w zakresie
zapobieżenia dalszego rozprzestrzenienia
się ASF w Polsce.

Co należy robić by
nie dopuścić do
wejścia wirusa do
stada świń.

Solidnie zabezpieczyć chlewnię

- Odpowiednie ogrodzenie;
- Ograniczenie do niezbędnego minimum liczby osób wizytujących: wszyscy – w tym lekarze wet. prywatni i inspekcja powinni zmieniać obuwie i okrycia wierzchnie. Tam gdzie możliwe powinni przechodzić przez służę z prysznicem.
- Osoby postronne wpuszczać do chlewni jeżeli nie miały kontaktu ze świniami w okresie 72 h.

Solidnie zabezpieczyć chlewnię

- Zamykać bramy wjazdowe oraz drzwi.
- Pracownicy chlewni (ograniczyć do minimum, nie mogą mieć własnych świń, nie biorą udziału w polowaniach w tym nagonce, nie wnoszą na teren chlewni produktów wieprzowych i dziczyzny).

Właściciele stad świń powinni:

wycofać się z polowań na dziki;

uświadomić pracowników o zagrożeniu

i konieczności przestrzegania określonych zasad;

stworzyć warunki ograniczające

możliwość wejścia ASFV do fermy (maty, baseny dezynfekcyjne, myjnie samochodowe, etc).

Właściciele stad świń powinni:

- Ograniczyć do minimum wjazdy samochodów na teren gospodarstwa.
- Wjeżdżający samochód musi być umyty, zdezynfekowany i wysuszony, powinno być to potwierdzone stosownymi dokumentami.
- Samochody muszą przejeżdżać przez nieckę wypełnioną zawsze aktywnym środkiem dezynfekcyjnym (głównie soda kaustyczna lub np. VIRKON).

Właściciele stad świń powinni:

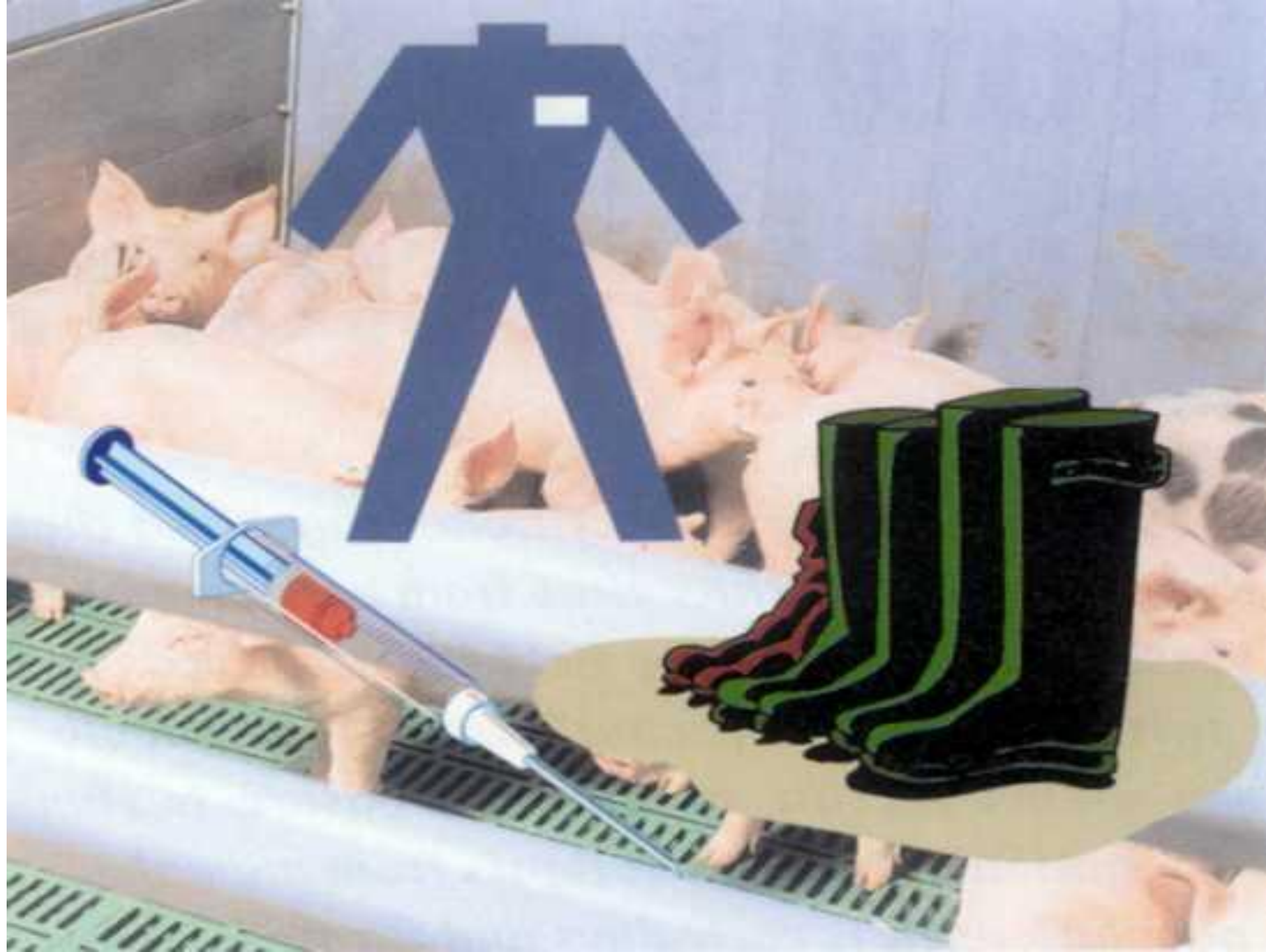
- **Ograniczyć do niezbędnego minimum zakupy świń.**
- **Jeżeli zakup jest konieczny kupować świnię w znanych źródłach, a przed włączeniem do stada poddać 21 dniowej kwarantannie.**

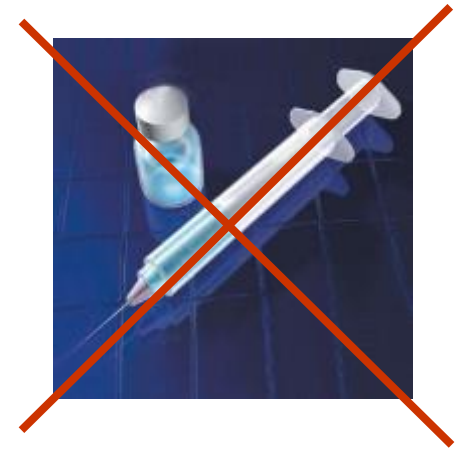
W przypadku zakażenia stada ASFV najważniejsze jest szybkie wykrycie jego obecności w populacji świń.

Sukces w obronie kraju
przed ASFV zależy

w istotnym stopniu od
sprawności działania lekarzy
weterynarii w tym inspekcji
weterynaryjnej i innych
odpowiednich służb.

Szybkie wykrycie ASFV
w stadzie oraz ograniczenie
możliwości szerzenia się
choroby zależy przede
wszystkim od hodowców i
producentów świń...

Zwalczanie

- ☐ Zakaz leczenia !!!
- ☐ Brak szczepionek

Zwalczanie

Metody administracyjne

**Brazylia, przykład godny
naśladowania w aspekcie
- zwalczania**

Zwalczanie

MONITORING

wśród:

- **dzików**
- **w stadach świń, ze zwiększonymi padnięciami**

**W PRZYPADKU
STWIERDZENIA ASF
I LIKWIDACJI STADA
WŁAŚCICIEL
OTRZYMUJE PEŁNE
ODSZKODOWANIE**

WYSTĄPIENIE ASF

W POLSCE

JEST OGROMNYM WYZWANIEM

ORAZ SPRAWDZIANEM ŚWIADOMOŚCI
WŁAŚCICIELI ŚWIŃ

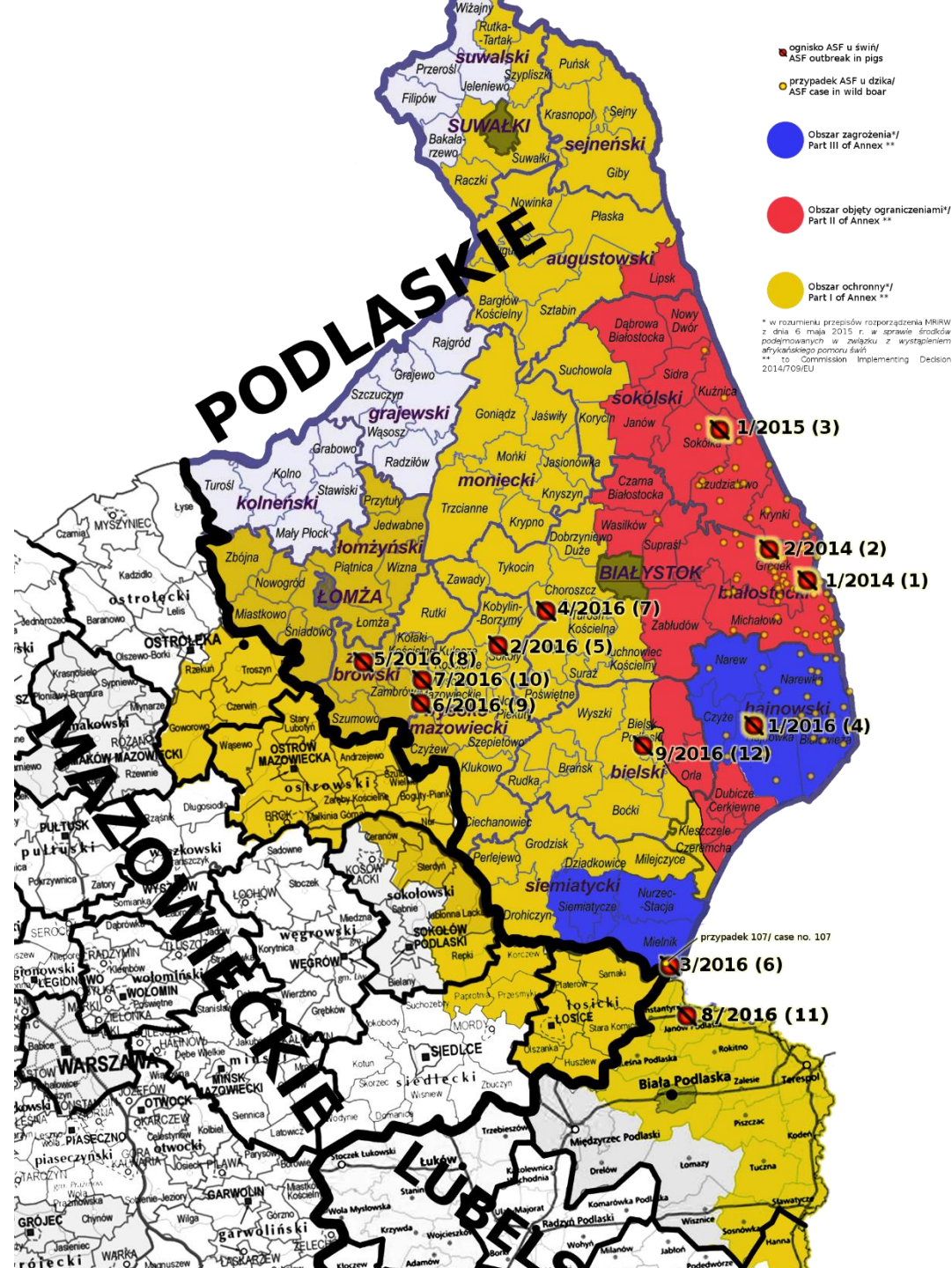
I SKUTECZNOŚCI DZIAŁANIA

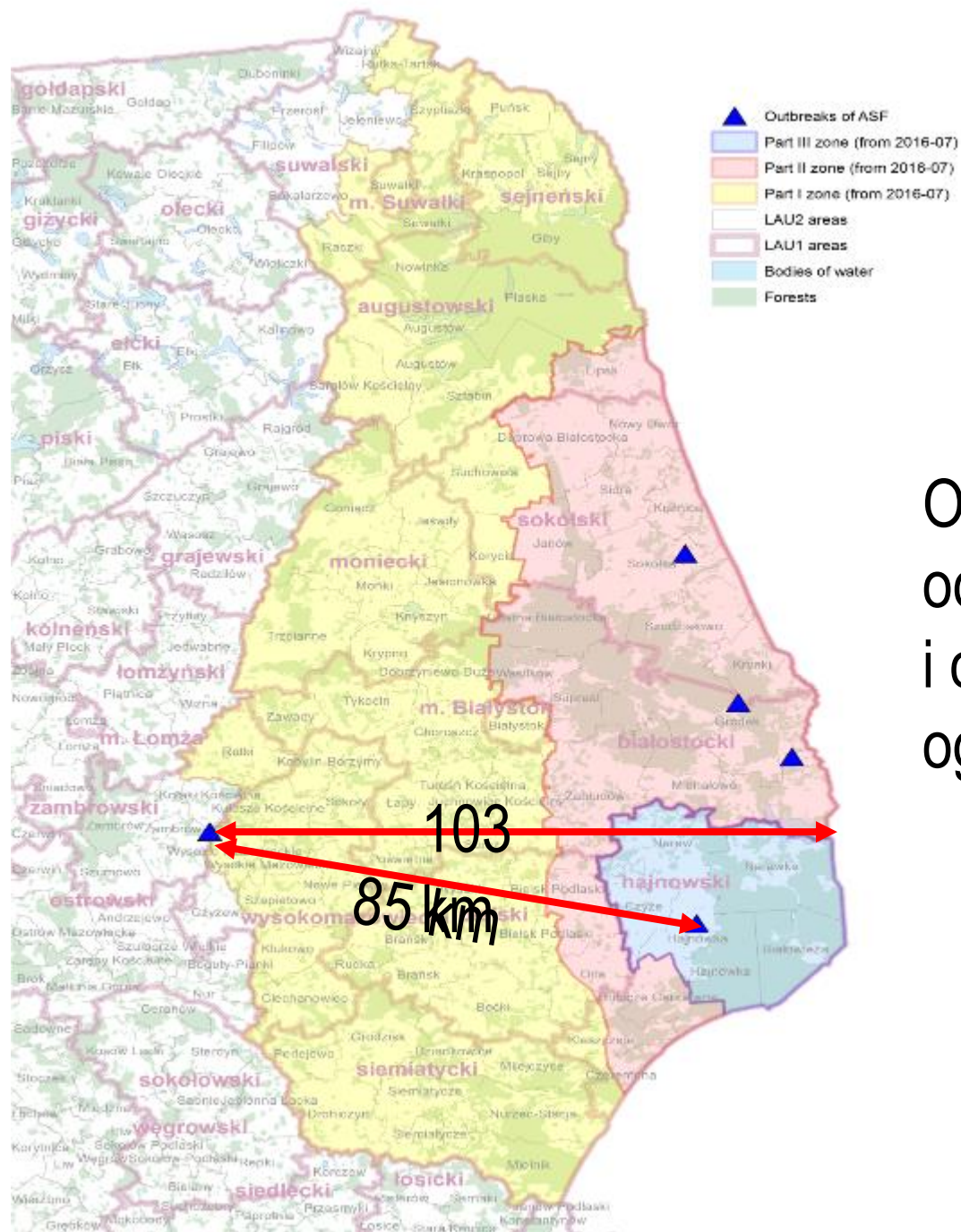
WIELU RÓŻNYCH SŁUŻB działających w
obszarze reagowania kryzysowego.

**NIEODPOWIEDZIALNOŚĆ
ROLNIKÓW,
LUB SPÓŹNIONE CZY NIESKUTECZNE
DZIAŁANIA
ODPOWIEDZIALNYCH SŁUŻB
MOGĄ DOPROWADZIĆ DO ZAŁAMANIA
PRODUKCJI ŚWIŃ I MILIARDOWYCH
STRAT .**

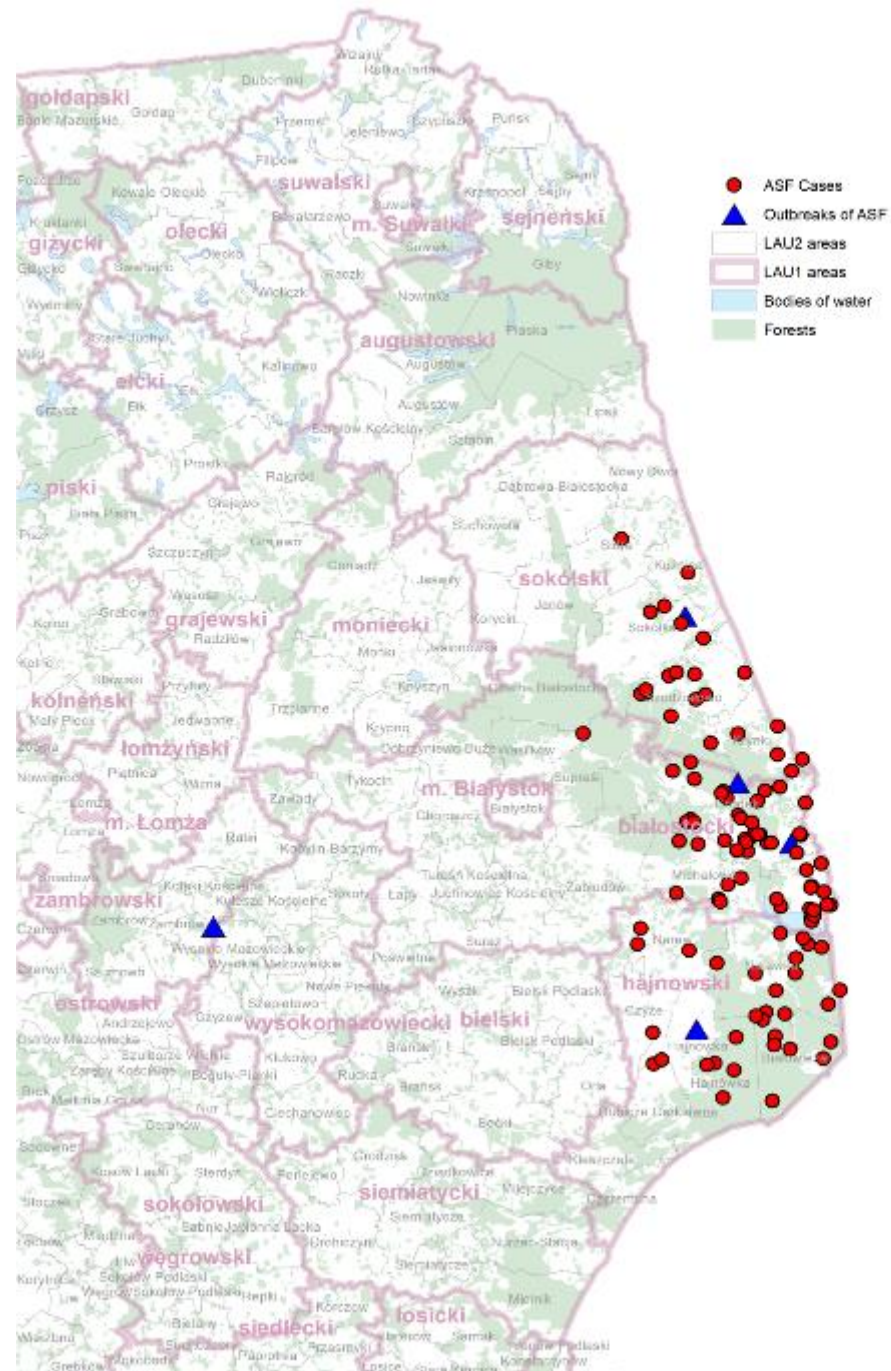

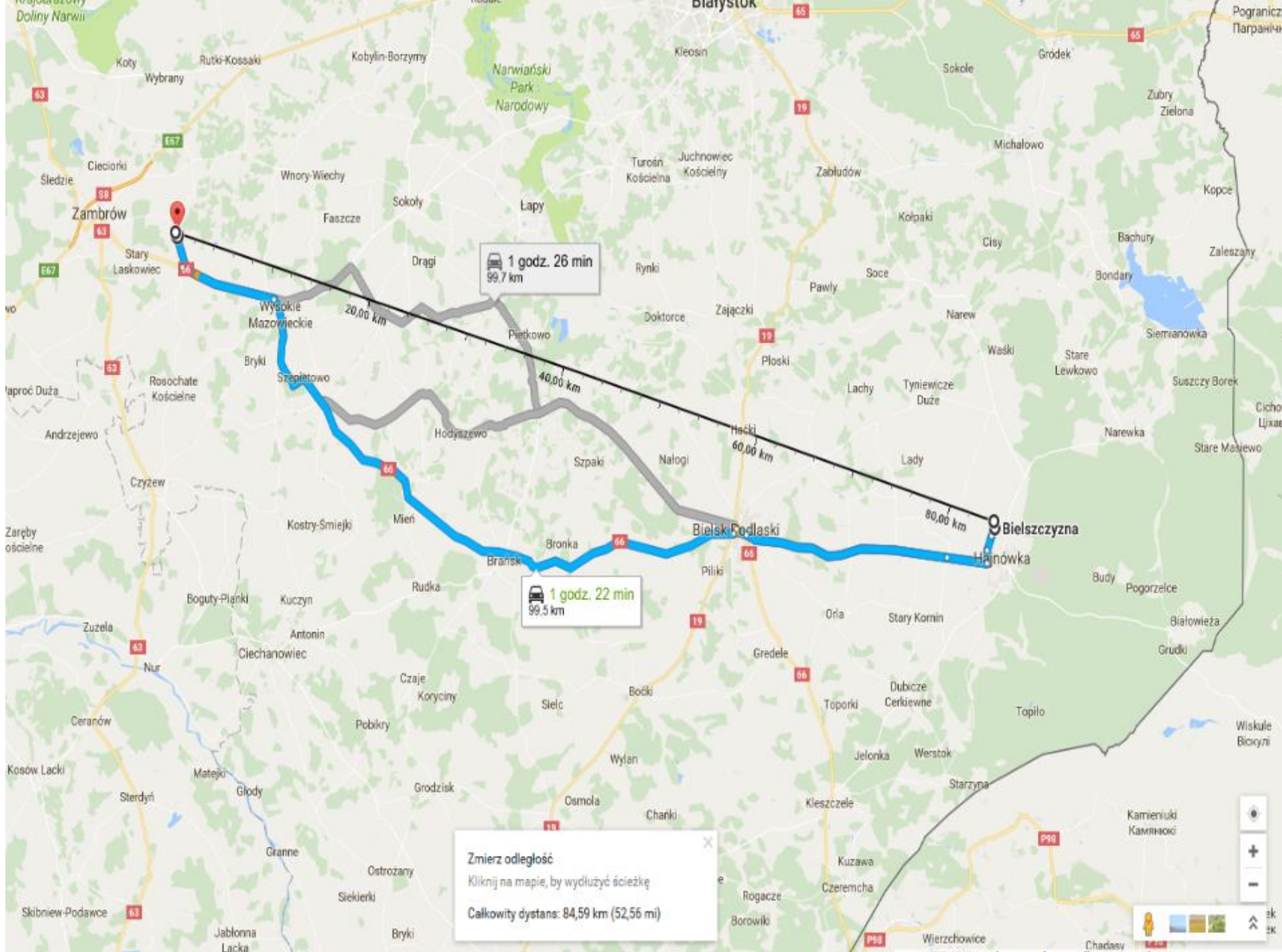
Dziękuję za uwagę

Odległość V ogniska ASF
od granicy
i od najbliższego
ogniska ASF

Chronologia zdarzeń w ognisku V ASF

- 20.07.2016 r. (środa) Lekarz weterynarii „A” wizytuje gospodarstwo swojego klienta zgodnie z planem, nie stwierdza niczego niepokojącego.

- 25.07.2016 r. (poniedziałek) w godz. rannych właściciel stada dzwoni do lekarza A z informacją, że padła jedna locha, a 3 nie jedzą. Lek. wet. przyjeżdża po południu, dokonuje przeglądu stada.

U padłej lochy stwierdza zasinienie uszu.

W badaniu sekcyjnym rejestruje: powiększenie narządów mięsnych, przekrwienie jelit, brak wybroczyn.

Dokonuje pomiaru w.c.c. u kilku świń. Nie stwierdza gorączki ani innych symptomów chorobowych.

Stawia podejrzenie PRRS lub zatrucie. (wprowadza do leczenia Colistin)

- 26.07.2016 r. (wtorek) lek. wet. rano dzwoni do właściciela. Dowiaduje się, że świni nie jedzą. Jedna locha poroniła.

- 30.07.2016 r. (sobota) godz. 15:00. Właściciel dzwoni do lekarza z pretensjami, że nie ma efektów leczenia (colistyna), 3 nie jedzące lochy padły, a inne chorują.

W sobotę padła kolejna, jedna locha.

W godz. popołudniowych (16:00)

Lek. „A” przyjeżdża do chlewni i spotyka w chlewni innego lekarza „B”.

Lekarz ten jest właścicielem świń w powiecie białostockim.

- Lekarz „B” wyjeżdża. Lekarz „A” mierzy w.c.c. u chorych loch stwierdza 41,5 °C.

Przeprowadza przegląd stada.

Wykonuje badanie sekcyjne padłej lochy (badanie rozpoczął lek. „B”); stwierdza: zasinienie powłok, obrzęk płuc, przekrwienie jelit, „rozpad” śledziony.

Zaczyna podejrzewać PRRS lub ASF.

Pobiera próbki od 2 loch i knura, zawiadamia inspekcję. Podaje amoksycyklinę.

- 31.07.2016 r. (niedziela, rano). Właściciel powiadamia lekarza „A” o padnięciu dwóch loch.
- 31.07.2016 r. (niedziela, wieczór). Lek. Wet. jedzie do chlewni i dowiadyuje się, że padły kolejne 2 lochy.
Podejmuje poważne podejrzenie ASF i prosi o interwencję inspekcję weterynaryjną.
Tego samego wieczoru do chlewni przyjeżdża 2 inspektorów, dokonują przeglądu, wykonują badania sekcyjne (zmiany jak wcześniej);
brak wyraźnej wybroczynowości.

Inspektorzy pobierają próbki.

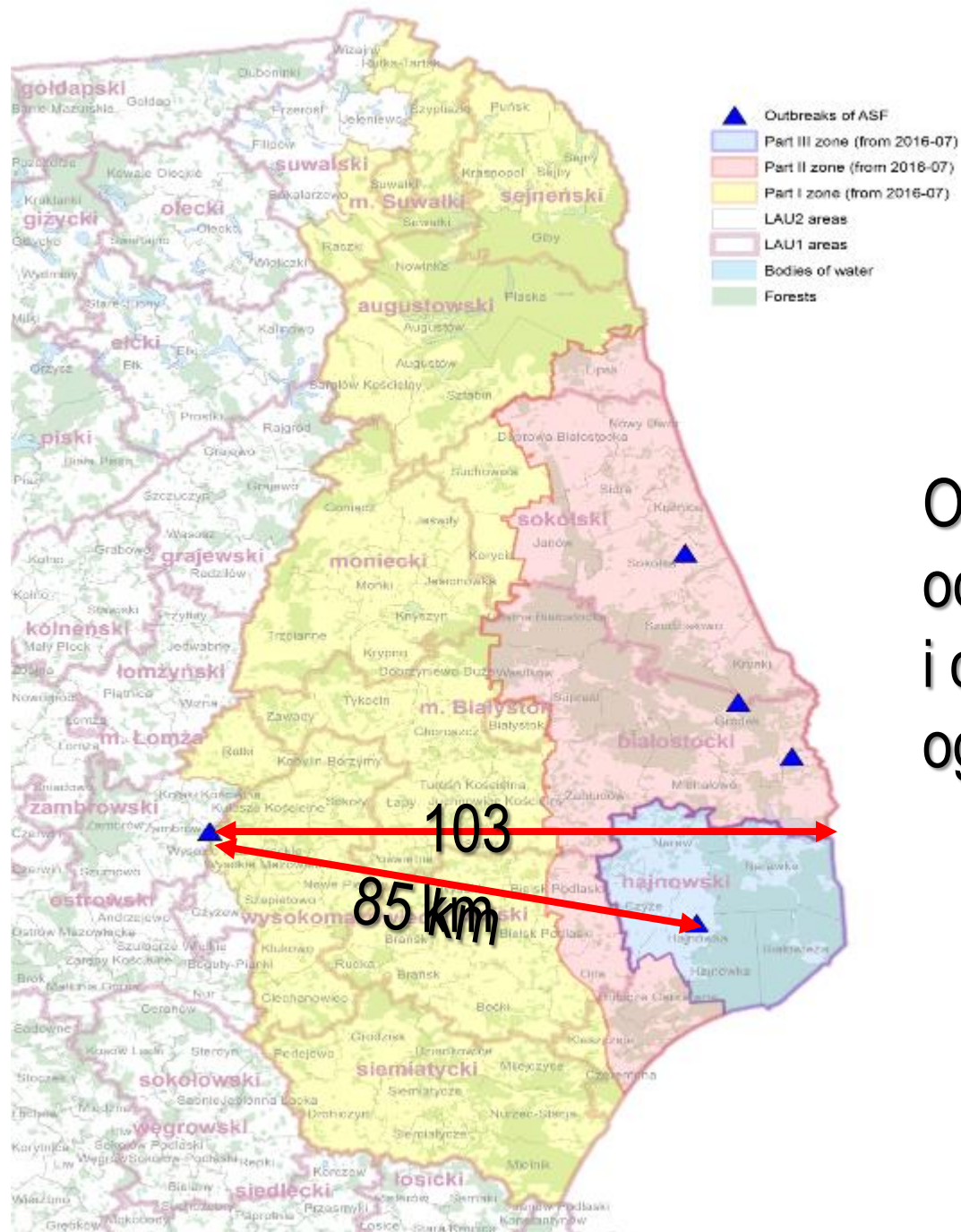
Wprowadzają rygory związane z podejrzeniem ASF.

- 1.08.2016 r. (poniedziałek). O godzinie 8:30 próbki pobrane 29.07. i 31.07. docierają do Puław.
- O godzinie 14:00 PIWet-PIB powiadamia GLW o laboratoryjnym stwierdzeniu ASF (PCR i ELISA).
- 2.08.2016. Do „akcji” wkracza GLW.
- 3.08.2016. Likwidacja ogniska. Pobranie próbek do badań od zabijanych świń (32). (13 PCR +; wszystkie ELISA -)

- Analizując sekwencję wszystkich zdarzeń należy założyć, że od zakażenia stada (wprowadzenia ASFV do stada) do rozpoznania ASF minęło co najmniej 12 dni.
- Stado było „aktywne” (mogło być źródłem ASFV dla innych stad) przez 12 dni.

LOKALIZACJA GOSPODARSTWA

Dane ważne z epidemiologicznego punktu
widzenia

Odległość V ogniska ASF
od granicy
i od najbliższego
ogniska ASF

Organizacja chlewni

- Chlewnia produkująca tuczniki w cyklu zamkniętym.
- Stado podstawowe loch w dniu stwierdzenia ASF-37; w sumie około 540 świń we wszystkich grupach wiekowych).
- Jednocześnie w chlewni przebywały:
lochy, knur, prosięta, warchlaki i tuczniki.
- Wszystkie zwierzęta rozlokowane były w jednym obiekcie w różnych jego skrzydłach połączonych korytarzem.
- Nie przestrzegano zasady cpp – cpp.

OBJAWY KLINICZNE

Różne w różnych grupach
wiekowych

OBJAWY KLINICZNE

- **Pierwsze objawy** chorobowe stwierdzono u loch luźnych i prośnych:
  - ✓ pogorszenie apetytu,
  - ✓ nieznaczny wzrost w.c.c.,
  - ✓ poronienie,
  - ✓ pojedyncze padnięcia, nasilające się skokowo z upływem czasu.

OBJAWY KLINICZNE

(obserwowane, w okresie 8 dni od okresie od pierwszego padnięcia lochy)

- Drugą grupą wiekową, u której pojawiły się objawy chorobowe były warchlaki;
  - ✓ pogorszenie apetytu, zasinienie uszu, pojedyncze padnięcia.
- Kolejno objawy wystąpiły u prosiąt odsadzonych;
  - ✓ zwiększone padnięcia,
  - ✓ biegunka,
  - ✓ sinica uszu.

OBJAWY KLINICZNE

(obserwowane, w okresie 8 dni od okresie od pierwszego padnięcia lochy)

- Tuczniaki;

Nie obserwowano wyraźnych objawów chorobowych, apetyt był zachowany aż do momentu zabicia świń.

OBJAWY KLINICZNE

(obserwowane, w okresie 8 dni od okresie od pierwszego padnięcia lochy)

- Lochy karmiące;

Nie obserwowano objawów zachorowań w grupie loch karmiących i prosiąt ssących.

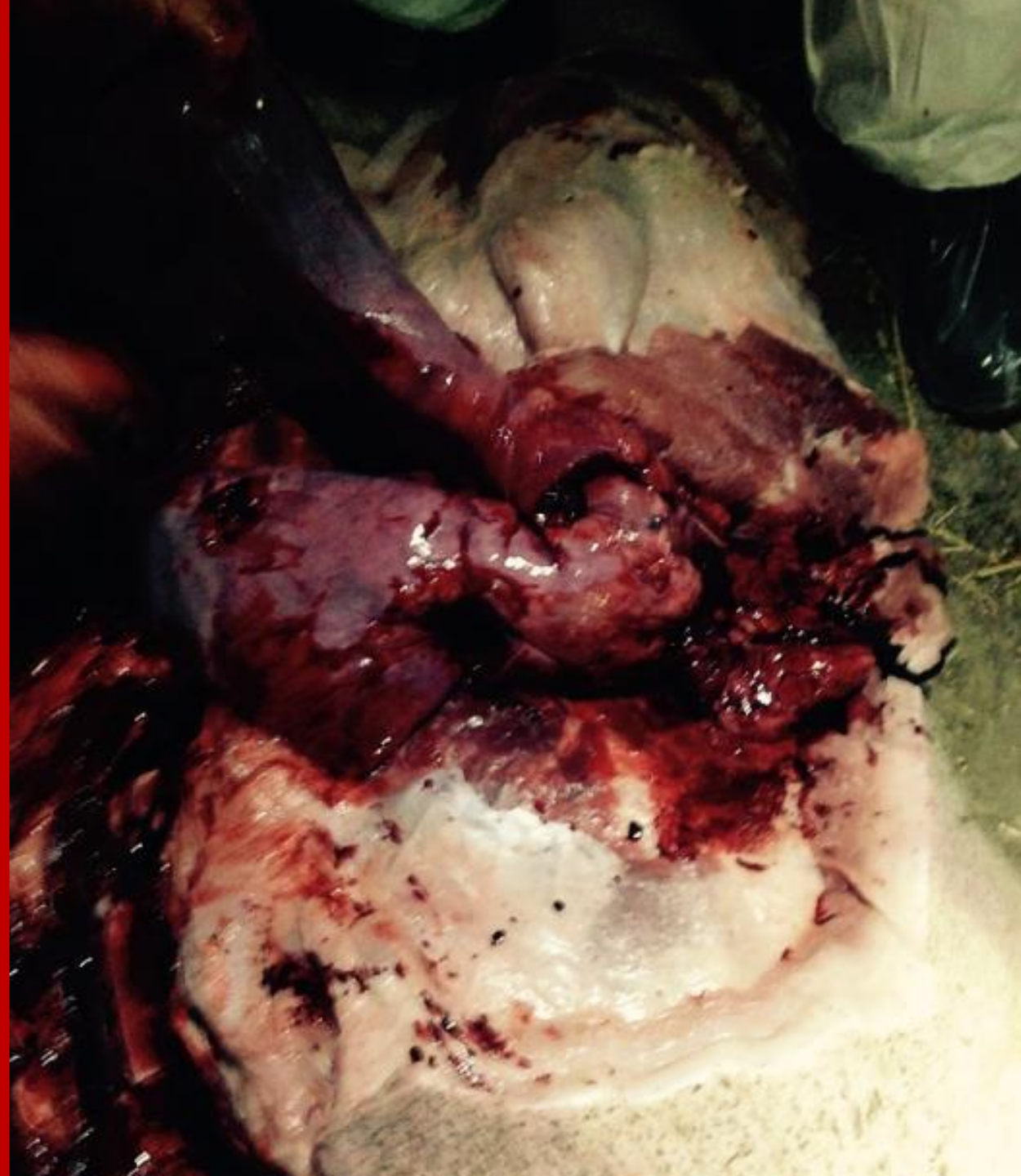

ZMIANY SEKCYJNE

Charakterystyczne, jakkolwiek słabo wyrażone:

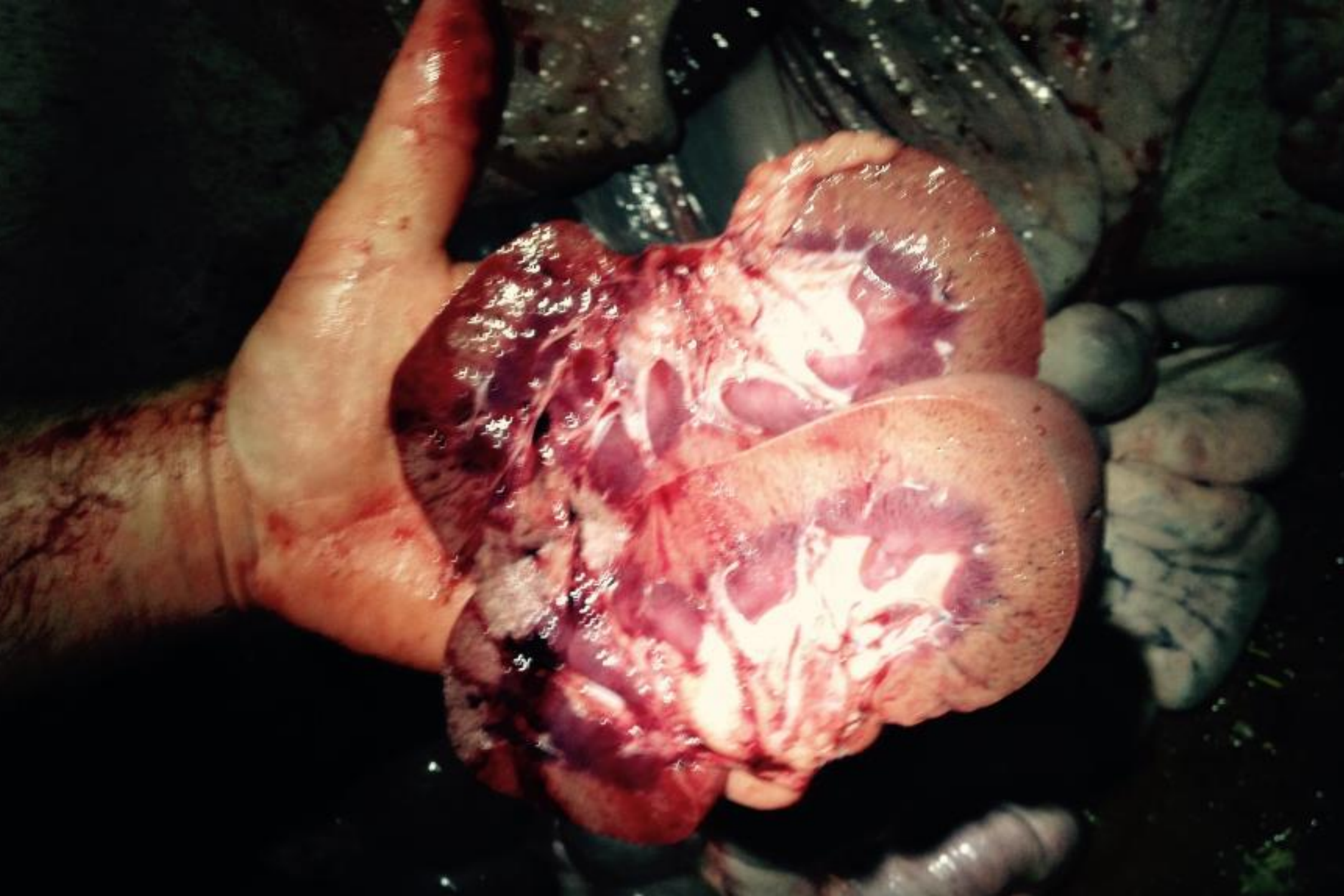

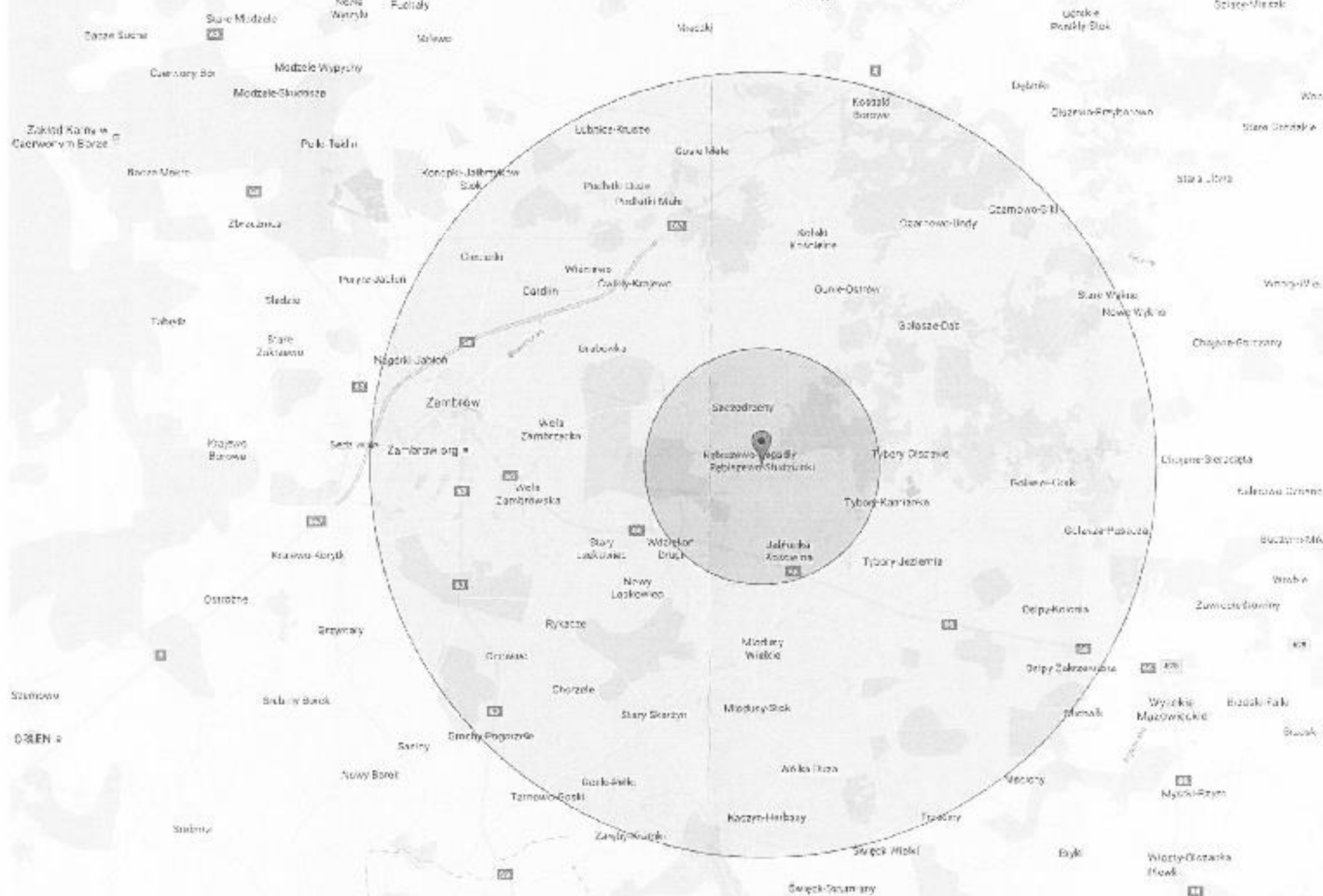

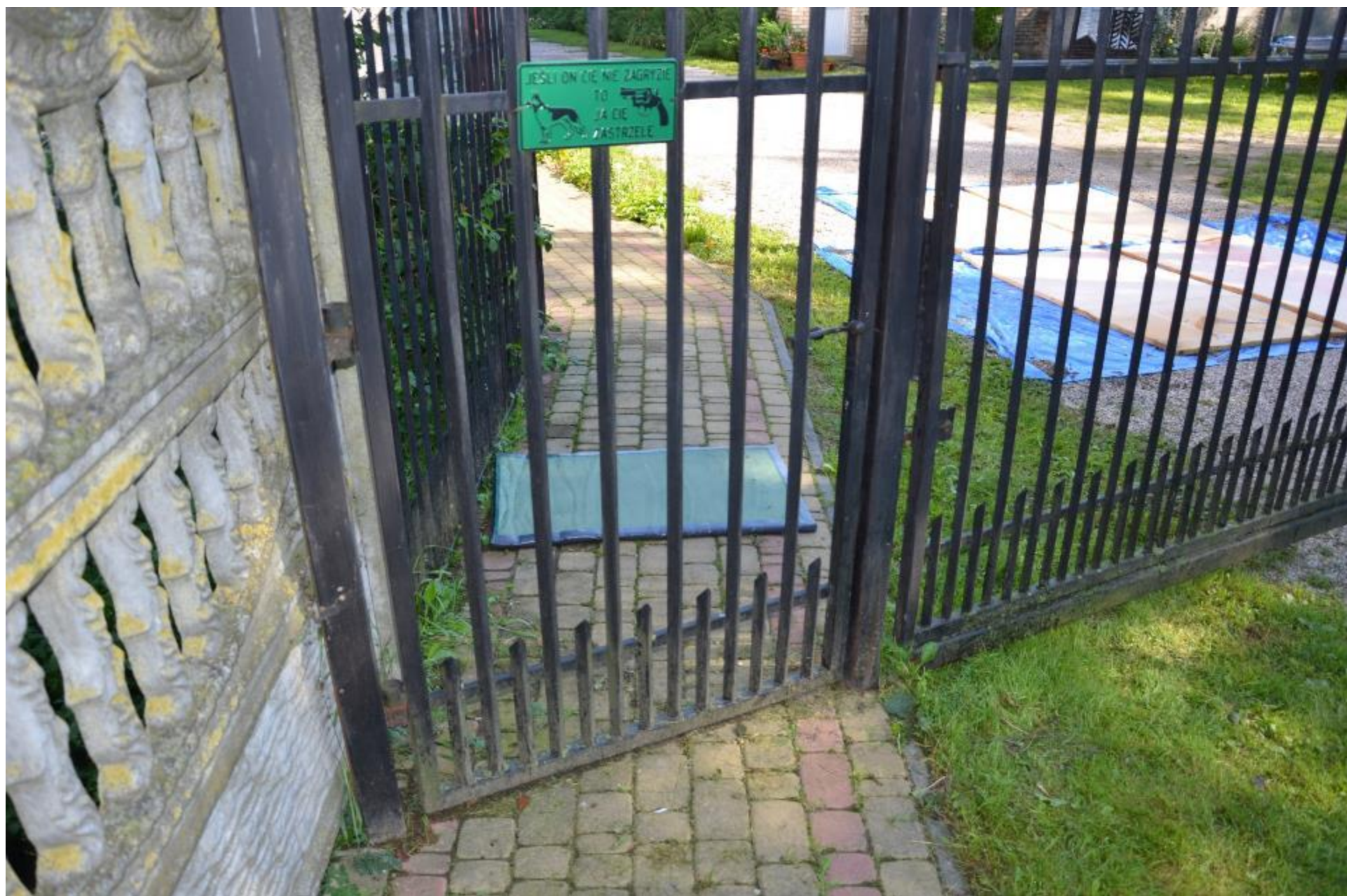

WPROWADZONE POSTĘPOWANIE

LIKwidACJA OGNiska

Od zwierząt zabijanych pobrano 32 próbki do badań laboratoryjnych.
13 próbek PCR dodatnich, 19 ujemnych.

Wszystkie próbki ELISA ujemne.

Świnie padają wcześniej niż mają szansę wytworzyć przeciwciała.

Niezwykle ważne jest posiadanie planu gotowości w zakresie dokonania przeglądu i pobrania próbek do badań ze stad w obszarze zapowietrzonym i zagrożonym.

Próbki ze wszystkich stad powinny być pobrane w ciągu 7 dni od stwierdzenia ogniska!!!...

ASF ma różne oblicza

- z tego powodu „czujność” jest niezwykle ważna

Apel Głównego Lekarza Weterynarii do Rolników i Hodowców trzody chlewnej. piątek, 12 sierpnia 2016 r.
W sprawie sposobu postępowania, w związku z wystąpieniem kolejnych ognisk afrykańskiego pomoru świń (ASF) na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

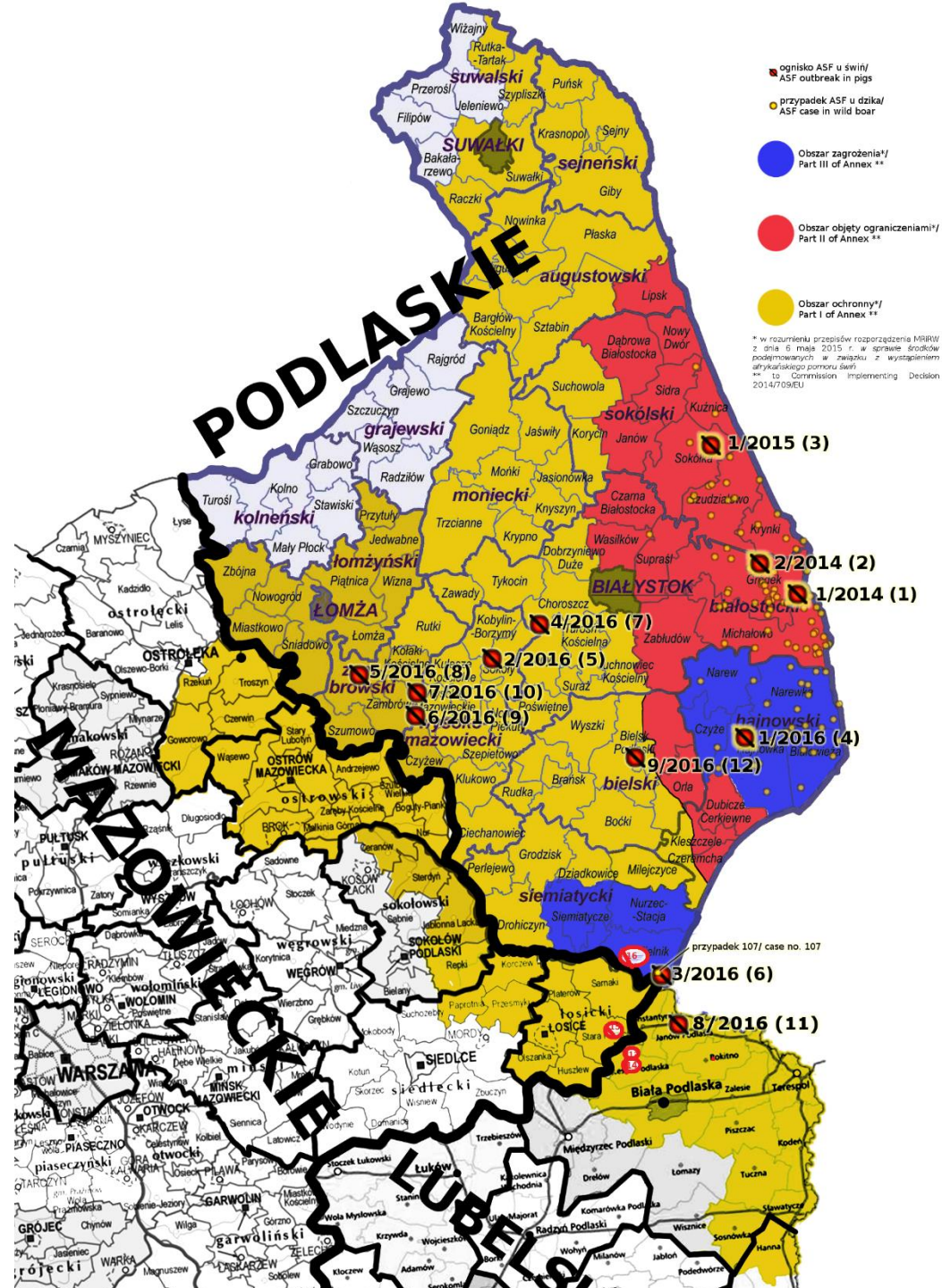
W związku z wystąpieniem kolejnych ognisk ASF na terenie RP apeluje do Państwa, o to aby:

1) Nie nabywać świń i prosiąt o niewiadomym pochodzeniu oraz statusie epizootycznym, w szczególności od pośredników (handlarzy) zwierzętami gospodarskimi.

2) Na terenie gospodarstw należy bezwzględnie wdrożyć i przestrzegać zasad bioasekuracji (zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. 2015 poz. 711)),
a w szczególności:

- utrzymywać świnię w gospodarstwie w sposób wykluczający kontakt z dzikami,
- karmić świnię paszą zabezpieczoną przed dostępem zwierząt wolno żyjących,
- zwracać uwagę na bezpieczeństwo i sposób przechowywania słomy (ściółki),
- wyłożyć maty dezynfekcyjne odpowiednio przed: wjazdami i wyjazdami z gospodarstw oraz przed wejściami do pomieszczeń, w których utrzymywane są świnię, stale utrzymywać wyłożone maty w stanie zapewniającym skuteczność działania środka dezynfekcyjnego.

3) Przypomina, że choroba afrykańskiego pomoru świń (ASF) nie jest zaraźliwa dla człowieka ale stanowi ogromne zagrożenie dla gospodarki Kraju.

ASF – I posiedzenie międzyresortowego zespołu czwartek, 18 sierpnia 2016 r.

Dziś odbyło się I posiedzenie Międzyresortowego Zespołu do spraw łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń, który został powołany Zarządzeniem nr 107 Prezesa Rady Ministrów z 11 sierpnia br.

- Powołanie Zespołu wynika z potrzeby analizy skutków społeczno-ekonomicznych związanych z występowaniem przypadków afrykańskiego pomoru świń na terytorium Polski - powiedział minister Krzysztof Jurgiel i dodał, że przez Zespół zostaną przygotowane propozycje działań, wszystkich służb w celu wzmocnienia kontroli przemieszczania świń i produktów pochodzenia zwierzęcego pozyskanych od świń, a także miejsc sprzedaży i obrotu tymi produktami. Wypracowane rozwiązania będą dotyczyć również zapobiegania nielegalnemu wwozowi świń i produktów pochodzenia zwierzęcego z państw trzecich oraz wsparcia monitorowania i zwalczania ASF u dzików.

Minister Krzysztof Jurgiel za konieczne uznał przyspieszenie zredukowania populacji dzików do wymaganego przez UE poziomu 0,5 dzika/km². Szef resortu poinformował także, że zostaną wprowadzone obowiązkowe świadectwa weterynaryjne dla świń, a także mandaty karne dla osób nielegalnie przewożących dziki.

Członkowie Zespołu – przedstawiciele uczestniczących w jego pracach ministerstw i służb zostali zobowiązani do przygotowania raportów dotyczących realizowanych przez nich zadań w sprawie łagodzenia skutków ASF oraz wniosków, których realizacja pozwoli na większą skuteczność w egzekwowaniu wymogów bioasekuracji.

Raporty mają być przedstawione podczas kolejnego posiedzenia Zespołu.

**UWAGA!
MATA
DEZYNFEKCYJNA**

DZIĘKUJĘ !